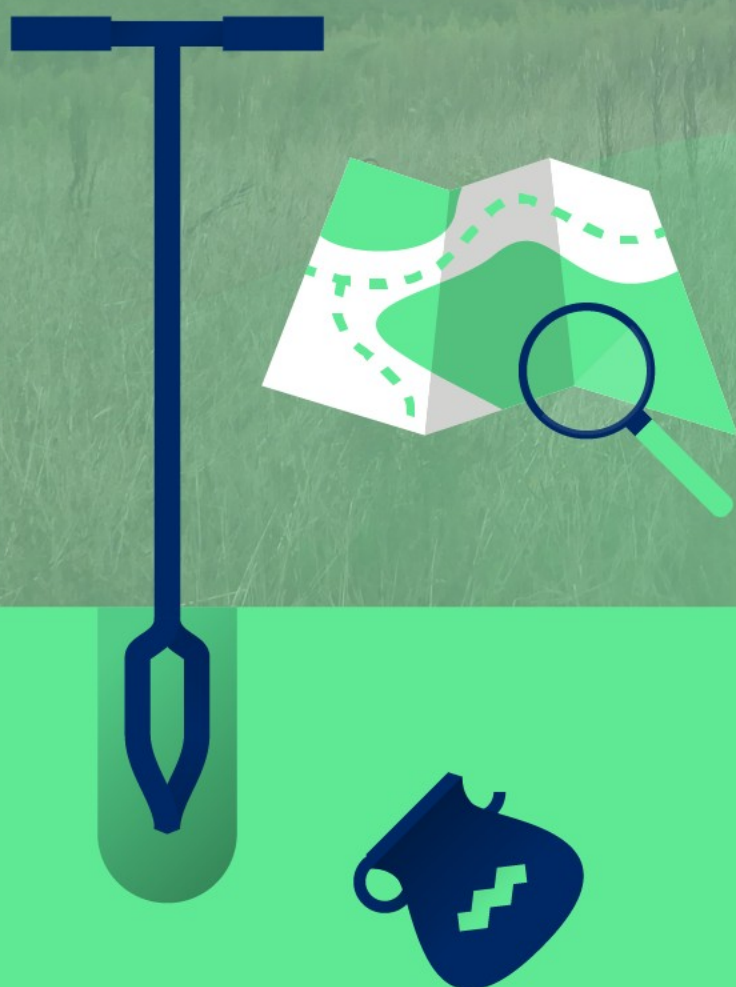

Elschotseweg 72

Schijndel

(gemeente Meierijstad)

bureauonderzoek en verkennend booronderzoek

BVA

bureau
voor
archeo
logie

Rapport 1635

BVA

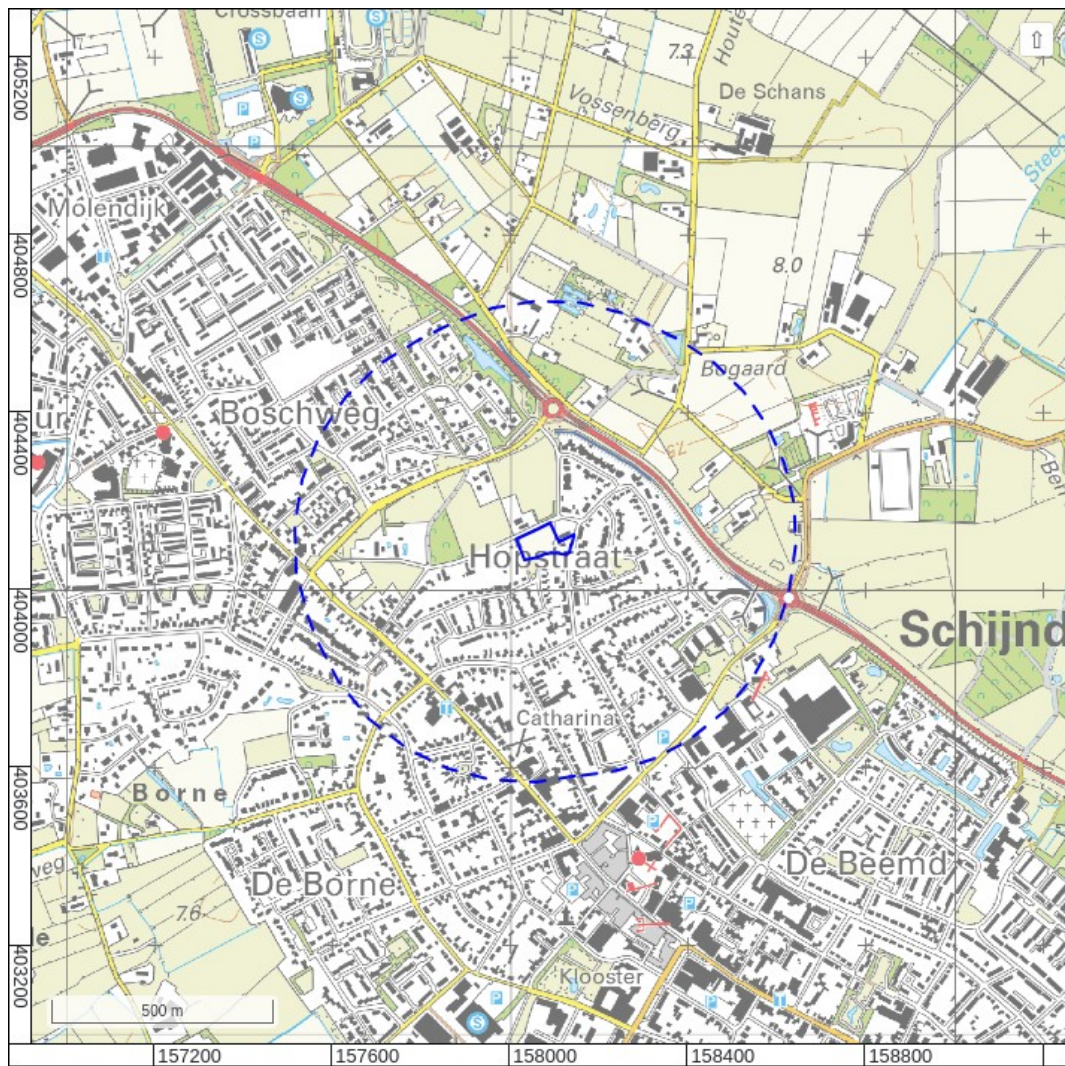
bureau
voor
archeo
logie

Colofon

titel:	Elschotseweg 72, Schijndel, gemeente Meierijstad: bureauonderzoek en verkennend booronderzoek
serie:	Bureau voor Archeologie Rapport 1635
auteur(s):	A. de Boer (KNA senior prospector)
datum:	8 oktober 2025
ISSN:	2214-6687
© Bureau voor Archeologie Koningsweg 244 Utrecht T 030 245 1895 E info@bureauvoorarcheologie.nl I https://www.bureauvoorarcheologie.nl	

Administratieve gegevens.

Kenmerk	Waarde
Projectnummer	2024102201
Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Meierijstad
Plaats	Schijndel
Toponiem	Elschotseweg 72
Centrum locatie (m RD)	158.070; 404.110 (x; y)
Omvang plangebied	6.020 m ²
Omvang onderzoeksgebied booronderzoek	6.020
Kadastrale gegevens	kadastrale gemeentenaam: Schijndel, sectie: A, nummer(s): 5996, sectie: H, nummer(s): 2466, 4508, 4710, 6433, 6456, 6457
ARCHIS onderzoeksmeldingsnummer	5840784001 (ABU); 5840808001 (ABO)
Soort onderzoek	bureauonderzoek en verkennend booronderzoek
Opdrachtgever	WEDO
Uitvoerder	Bureau voor Archeologie
Kaartblad	45D
(RO) kader onderzoek	Omgevingsvergunning / wijziging omgevingsplan
Periode van uitvoering veldwerk	donderdag 2 oktober 2025
Bevoegde overheid	Gemeente Meierijstad
Deskundige namens bevoegde overheid	Erfgoed Den Bosch
Versie van het rapport	1
Beheer en plaats van documentatie	Digitale documentatie: ARCHIS en Datastation Archeologie

Figuur 1: Ligging van het plangebied (blauwe lijn).

Samenvatting

Bureau voor Archeologie heeft een bureauonderzoek en een verkennend booronderzoek uitgevoerd voor een bouwplan ten westen van de Elschotseweg 72 te Schijndel.

De vraagstelling van het onderzoek luidt: hoe kan rekening gehouden worden met eventuele archeologische resten bij de voorgenomen ontwikkeling? Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van een wijziging van het omgevingsplan en voldoet aan de landelijke archeologische kwaliteitsnormen (KNA 4.2, protocol 4002 en protocol 4003).

Het doel van het onderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting en het toetsen daarvan door middel van boringen om zo advies te kunnen geven over hoe hiermee bij de ontwikkeling rekening gehouden kan worden. Er is gebruikgemaakt van kaarten, databanken, bodem- en historische informatie binnen een straal van 500 meter rond de locatie.

Het plangebied ligt in een vlakte van ten dele verspoelde dekzanden. Op het dekzand is door bemesting met potstalmest vermengd met gras- of heideplaggen een hoge zwarte enkeergrond ontstaan. In het oosten hebben in de 19^e en 20^e eeuw bijgebouwen gestaan die inmiddels zijn gesloopt. Hier kan de bodem diep zijn vergraven. Andere verstoringen zijn niet bekend.

In het plangebied zijn zes handboringen gezet tot maximaal 200 cm -mv. Hieruit blijkt dat de natuurlijke ondergrond bestaat uit dekzand op fluvioperiglaciale afzettingen. In het midden en westen van het plangebied ligt hierop een bouwvoor van 30 tot 50 cm dik. Bij drie boorpunten ligt tussen de bouwvoor en het dekzand een 10 tot 40 cm dikke menglaag. In de bouwvoor bevinden zich fragmenten baksteen en steenkool. In de menglaag bij boorpunt 4 zat een fragment plastic. In de top van het dekzand is bij één boorpunt (3) een 10 cm dun restant van een B-horizont aanwezig.

De top van het dekzand in het midden en westen van het plangebied is een potentieel archeologisch sporenniveau. De indruk is echter dat geen sprake is van een intact plaggendeek en ook dat de top van het oorspronkelijke bodem enkele decimeters is onthoofd. De kans dat een archeologisch sporenniveau goed bewaard is gebleven wordt daarom als klein ingeschat.

Er worden naar verwachting geen behoudenswaardige archeologische resten verstoord.

Bureau voor Archeologie adviseert het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling.

Dit onderzoek is met grote zorgvuldigheid uitgevoerd. Het is echter nooit uit te sluiten dat bij de graafwerkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen op plaatsen en dieptes waar die niet worden verwacht. Eventuele archeologische resten is men verplicht te melden bij de Minister van OCW in overeenstemming met de Erfgoedwet. In dit geval wordt aangeraden om contact op te nemen met de gemeente Meierijstad.

Inhoudsopgave

	Samenvatting.....	6
1	Inleiding.....	10
	1.1 Doelstelling en vraagstelling.....	10
2	Bureauonderzoek.....	12
	2.1 Methode.....	12
	2.2 Onderzoeksgebied en toekomstig gebruik.....	13
	2.3 Huidige situatie.....	14
	2.4 Aardwetenschappelijke gegevens.....	15
	2.5 Historische situatie.....	16
	2.6 Mogelijke verstoringen.....	17
	2.7 Archeologische en bouwhistorische waarden.....	17
	2.8 Gespecificeerde verwachting.....	23
	2.9 Advies voor eventuele vervolgstappen.....	25
3	Booronderzoek.....	26
	3.1 Inleiding.....	26
	3.2 Methode.....	26
	3.3 Resultaten met bodemkundige en geologische interpretatie.....	27
	3.4 Archeologische interpretatie.....	29
	3.5 Waardering vindplaats(en).....	29
4	Conclusie.....	30
	4.1 Conclusie bureauonderzoek.....	30
	4.2 Conclusie booronderzoek.....	31
5	Advies.....	33
	5.1 Status en inhoudelijke afstemming bevoegde overheid.....	33
6	Literatuur.....	34
	Figuren.....	37
	Bijlage 1: Boorbeschrijvingen.....	63

Lijst met Figuren

1:	Ligging van het plangebied (blauwe lijn).	5
2:	Topografische kaart.	37
3:	Onderzoeksgebied voor het bureauonderzoek, de onderbroken blauwe lijn.	38
4:	Archeologische beleidskaart Gemeente Meierijstad (Gemeente Meierijstad 2023).	39
5:	Boven bestaande situatie, onder nieuwe situatie (voorlopig ontwerp Woudstra Architecten, 24 april 2025).	40
6:	Bouwjaren volgens basisadministratie adressen en gebouwen (Kadaster 2024).	41
7:	Luchtfoto actueel met bouwjaar van panden (Nationaal Georegister; Kadaster 2024).	42
8:	Geologische overzichtskaart 2021 (TNO-GDN 2021).	43
9:	Bodemkaart (Bles e.a. 1984).	44
10:	Geomorfologische kaart uit 2023 (Wageningen Environmental Research 2023).	45
11:	Kaart fysisch landschap en archeologisch landschap gemeente Schijndel (Berkvens 2012).	46
12:	Hoogtekaart op basis van het AHN (Actueel Hoogtebestand Nederland 2023).	47
13:	Tiendkaart van Schijndel (Van de Weijer 1756).	48
14:	Kadastrale minuut Schijndel, sectie A, blad 3 (Kadaster 1811-1832).	49
15:	Bonneblad, 608-2076-ST. MICHIELSGESTEL-1900 (Kadaster).	50
16:	Bonneblad, 608-2077-ST. MICHIELSGESTEL-1910 (Kadaster).	51
17:	Bonneblad, 608-2079-ST. MICHIELSGESTEL-1928 (Kadaster).	52
18:	Topografische kaart, 45D-1956-Boxtel / Schijndel / s-Hertogenbosch (Topografische Dienst).	53
19:	Topografische kaart, 45D-1967-Boxtel / Schijndel / s-Hertogenbosch (Topografische Dienst).	54
20:	Topografische kaart, 45D-1978-Boxtel / Schijndel / s-Hertogenbosch (Topografische Dienst).	55
21:	Topografische kaart, 45D-1988-Boxtel / Schijndel / s-Hertogenbosch (Topografische Dienst).	56
22:	Topografisch kaart 2012.	57
23:	Resultaten booronderzoek Hopstraat16, boorprofielen in schematische doorsnede (De Boer 2023).	58
24:	Archeologische terreinen, vondsten en onderzoeken uit ARCHIS (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 2025).	59
25:	Detail van de ARCHIS kaart, figuur 25.	60
26:	Resultaten booronderzoek.	61
27:	Getekende boorprofielen in schematische west-oost doorsnede.	62

Lijst met Tabellen

1:	Aardwetenschappelijke gegevens.	16
2:	Archeologische terreinen, onderzoeken en vondstlocaties tot ongeveer 500 m van het plangebied.	18

1 Inleiding

Bureau voor Archeologie heeft een archeologisch onderzoek uitgevoerd voor een bouwplan aan de Elschotseweg 72 te Schijndel.

Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een wijziging van het omgevingsplan.

De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1. Vanwege het gemeentelijke archeologische beleid moet voor de beoogde ontwikkeling een archeologisch onderzoek worden uitgevoerd.

Het onderzoek is uitgevoerd onder certificaat BRL SIKB 4000,¹ in overeenstemming met de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.2).

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een booronderzoek in de verkennende fase. Met de bevindingen wordt aan het einde van het rapport een advies gegeven hoe bij het project rekening kan worden gehouden met archeologische waarden.

1.1 Doelstelling en vraagstelling

Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting.

Het doel van inventariserend veldonderzoek (IVO landbodems) in het algemeen is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting, zoals geformuleerd in het bureauonderzoek. Het doel van dit veldonderzoek is in eerste instantie het controleren en verfijnen van de archeologische verwachting zodat een beslissing genomen kan worden over hoe met eventuele archeologische waarden rekening moet worden gehouden bij de voorgenomen werkzaamheden. Dit betreft de verkennende fase van het inventariserend veldonderzoek.

Deze methode is toegepast omdat nog onvoldoende informatie over de bodemopbouw beschikbaar is om te kunnen beslissen of en welk type karterend onderzoek eventueel uitgevoerd kan worden.

De volgende onderzoeksvragen zijn in dit onderzoek gebruikt:

Bureauonderzoek:

1. *Waaruit bestaan de voorgenomen bodemingrepen?*
2. *Wat is de landschappelijke ligging van het plangebied in termen van geomorfologie, geologie en bodemkunde?*
3. *Is sprake van bekende bodemverstoringen?*
4. *Wat is de historische ontwikkeling van het plangebied?*
5. *Is sprake van bekende archeologische waarden (zoals AMK terreinen, vondstlocaties, historische kernen) in het plangebied en directe omgeving, en zo ja welke?*

¹ SIKB 2022

6. Kunnen archeologische resten in het plangebied aanwezig zijn? Zo ja, wat is daarvan op hoofdlijnen de omvang, ligging, aard en datering?
7. Worden deze archeologische resten verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?
8. Welke vervolgstap(pen) kunnen worden genomen om rekening te houden met (mogelijke) archeologische resten?
9. Indien vervolgonderzoek wordt geadviseerd: Welke methode(n), techniek(en) en strategie(ën) van Inventariserend veldonderzoek zijn hiervoor geschikt?

Booronderzoek verkennende fase:

10. Wat is de aard (geologisch en bodemkundig) en intactheid (verstoringen) van het bodemprofiel?
11. Zijn potentiële archeologische niveaus aanwezig, en zo ja, wat is de aard, diepteligging en verbreiding daarvan?

Eindoordeel:

12. Indien (mogelijk) archeologische resten aanwezig zijn:
 - a. Worden deze archeologische resten verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?
 - b. Welke maatregelen kunnen worden genomen om voldoende rekening te houden met deze archeologische resten?
13. Indien vervolgonderzoek nodig is: Welke methode(n), techniek(en) en strategie(ën) van Inventariserend veldonderzoek zijn hiervoor geschikt?

het bureau onderzoek

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Het bureauonderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met de richtlijnen van de KNA 4.2, protocol 4002.² De vraag- en doelstellingen zijn in hoofdstuk 1.1 beschreven.

Eerst wordt het plan- en onderzoeksgebied vastgesteld en het onderzoek gemeld bij ARCHIS. Daarna wordt achtereenvolgens de aardwetenschappelijke, archeologische en historische context van het te onderzoeken gebied bestudeerd om tot een gespecificeerde archeologische verwachting van het gebied te komen.

Voor het bestuderen van de aardwetenschappelijke context zijn bodemkundige, geomorfologische, geologische, topografische en historische kaarten, gedetailleerde hoogtegegevens (AHN periode 1992 - heden), luchtfoto's (WOII en tot heden), boorgegevens en geologische modellen uit het loket voor Data en Informatie van de Nederlandse Ondergrond (DINOloket) bestudeerd. Daarnaast is gebruikt gemaakt van geologische en bodemkundige resultaten van enkele archeologische onderzoeken in de omgeving van het plangebied.

Voor het bestuderen van de archeologische context zijn de Archeologische Monumenten Kaart (AMK) en ARCHIS (archeologisch informatie systeem de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed) geraadpleegd. In de AMK en ARCHIS zijn de gegevens uit het Centraal Monumenten Archief (CMA) en het Centraal Archeologisch Archief (CAA) verwerkt. Daarnaast zijn alle rapporten (voor zover beschikbaar) geraadpleegd van archeologische onderzoeken die in het onderzoeksgebied zijn uitgevoerd.

2 SIKB 2022

Voor het bestuderen van de historische situatie is gebruikt gemaakt van de kadastrale minuut, Bonnebladen en topografische kaarten. Aanvullende bronnen over de historische situatie zijn gezocht in het nationaal archief in Den Haag via [nationaalarchief.nl](https://nationalearchief.nl) en in de regionale, gemeentelijke en streek archieven via archieven.nl.

Deze gegevens worden besproken en geanalyseerd in navolgende paragrafen en de synthese leidt tot het opstellen van een gespecificeerde verwachting. In de gespecificeerde verwachting worden de mogelijk aanwezige archeologische resten beschreven in termen van onder meer diepteligging, omvang, ouderdom en conservering.

De genoemde stappen leiden tot onderhavig rapport en het openbaar maken van de resultaten bij Archis en het e-Depot voor de Nederlandse Archeologie.³ In de hierna volgende hoofdstukken worden de belangrijkste onderzoeksgegevens gepresenteerd.

Van alle afgebeelde kaarten is het noorden boven, tenzij anders aangegeven. De topografische achtergronden betreffen de kaarten van de PDOK diensten,⁴ tenzij anders aangegeven. Alle kaarten zijn opgesteld door de auteur(s) van dit rapport, tenzij anders aan aangegeven.

2.2 Onderzoeksgebied en toekomstig gebruik

Afbakening plan- en onderzoeksgebied

De ligging van het plangebied staat afgebeeld in figuur 1. Het plangebied ligt in de gemeente Meierijstad in de plaats Schijndel. De locatie ligt ten westen van het perceel met adres Elschotseweg 72. Het plangebied is ongeveer 100 m (oost-west) bij 60 m (noord-zuid) en heeft een omvang van 6.020 m².

Het plangebied wordt begrensd door de Hopstraat in het noorden, het Hopstakenpad in het westen, het Hopveld in het zuiden en de Elschotseweg in het oosten (figuur 2).

Om voldoende informatie over aardwetenschappelijke, historische en archeologische gegevens te verzamelen wordt een onderzoeksgebied gebruikt dat groter is dan het plangebied. Het onderzoeksgebied voor het bureauonderzoek is een zone met straal van circa 500 m om de ontwikkeling heen (figuur 3).

Overheidsbeleid

In het gebied geldt een vastgesteld gemeentelijk archeologisch beleid.⁵ Op de gemeentelijke archeologische beleidskaart uit 2023 ligt het plangebied in categorieën 2 en 4, en in mogelijk verstoorde zones (ruit arcering; figuur 4). De aanduiding categorie 2 wordt gegeven aan percelen met historische erven zoals deze op de kadastrale minuutplan (vroeg 19^e eeuw) staan. Aan deze erven is een 50 m bufferzone toegevoegd; het plangebied ligt grotendeels in deze bufferzones. De rest van het plangebied ligt op basis van de landschappelijke ligging in categorie 4. In de toelichting op de beleidskaart staat hierover: “De categorie bestaat uit de (geïntegreerde) gebieden waaraan op basis van de verschillende modellen een verwachting is

3 Data Archiving and Networked Services (DANS); Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 2025

4 Beheer PDOK; Kadaster 2025a; Kadaster 2025b

5 Gemeente Meierijstad 2023

toegekend op het voorkomen van archeologische resten zoals weergegeven op alle vier inventarisatiekaarten.”

Het beleid is dat bij ingrepen van meer dan 50 m² (categorie 2) of meer dan 250 m² (categorie 4) en waarbij dieper wordt gegraven dan 30 cm onder maaiveld rekening gehouden moet worden met archeologische resten.

Voor de verstoorde gebieden geldt: “de archeologisch relevante bodemlagen zijn mogelijk verstoord. Onderliggende categorie is leidend”.

Ontwerp c.q. inrichtingsplan

De beoogde ingreep bestaat uit de bouw van woningen (figuur 5). De ingreep is nog in ontwerp.

Aard en omvang van de toekomstige verstoring

Naar verwachting wordt voor aanleg van funderingen van woningen, wegen en ondergrondse infrastructuur tot circa een meter diep gegraven.

Milieutechnische condities

Op de bodemkwaliteitskaart van Noordoost Brabant ligt het plangebied in de zone Natuur-Landbouw.⁶ Dat betekent dat de kans klein is dat van één of meerdere stoffen de interventiewaarde wordt overschreden.

Grondwaterpeil

De actuele grondwaterstand in het plangebied is niet bekend. Informatie over de grondwaterstanden kan worden afgeleid uit de grondwatertrap op de bodemkaart. De grondwatertrap is VI. Dit betekent dat de gemiddeld hoogste grondwaterstand tussen 40 en 80 cm onder maaiveld staat en de gemiddeld laagste grondwaterstand dieper dan 120 cm onder maaiveld staat.

De grondwaterstand zal door de beoogde ingrepen waarschijnlijk niet veranderen.

Consequentie van de ingrepen

Door het uitvoeren van graafwerkzaamheden kunnen archeologische resten worden vergraven.

2.3 Huidige situatie

Bebouwing, functie en bodemgebruik

In het oosten van plangebied staat een loods uit 1974 (figuur 6).

De rest van het plangebied is grasland (figuur 7).

Omgevingsplan

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking en heeft iedere gemeente een omgevingsplan van rechtswege. Bestaande verordeningen en bestemmingsplannen gelden echter tot een nieuw Omgevingsplan wordt vastgesteld (Art. 4.6 lid 1 onder d

⁶ Spronk 2019

en g Invoeringswet Omgevingswet). Deze plannen zijn onderdeel van het tijdelijke Omgevingsplan.

De regels uit het paraplubestemmingsplan Archeologie van de gemeente Meierijstad (vastgesteld 10 april 2025) zijn op deze wijze onderdeel geworden van het tijdelijke deel van het omgevingsplan. Volgens deze regels gelden in het plangebied dubbelbestemming Waarde Archeologie 2 en Waarde Archeologie 4. Bij ingrepen met een omvang van meer dan 50 m² (waarde 2) of 250 m² (Waarde 4) waarbij de bodem dieper dan 30 cm onder maaiveld wordt verstoord een rapport moet worden overlegd waaruit blijkt dat de archeologische waarde van het plangebied voldoende is vastgesteld.

Deze zones en regels komen overeen met die van de archeologisch beleidskaart van de gemeente.

2.4 Aardwetenschappelijke gegevens

De aardwetenschappelijke gegevens staan samengevat in tabel 1.

Het plangebied ligt in het archeologisch landschap 'Roerdalslenk', in de landschapszone dekzandvlakten.⁷ In het Pleistoceen zijn in dit dalingsgebied rivierafzettingen gevormd. Op de rivierafzettingen is in het Saalien en Weichselien dekzand afgezet (Formatie van Bortel).⁸ Hierdoor ligt ten zuidoosten van 's Hertogenbosch een uitgestrekt dekzandlandschap dat doorsneden wordt door enkele beekdalen (figuur 8).

Tussen het beekdal van de Aa (in het oosten) en de Dommel (in het westen) ligt een lage langgerekte dekzandrug. Op deze rug zijn de dorpen Schijndel, Wijbosch en Eerde ontstaan. De kruin van deze rug ligt ongeveer tussen 8 en 11 m NAP, circa twee meter hoger dan de omgeving.

De gronden op de flanken van deze rug zijn lang in gebruik (geweest) als bouwland. Omdat de gronden tot aan de uitvinding van de kunstmest alleen met potstalmest vermengd met gras- en heideplaggen konden worden bemest, is een dik humeus dek ontstaan, ook wel oud bouwlanddek genoemd. Deze gronden zijn op de bodemkaart aangegeven als hoge zwarte enkeerdgronden (figuur 9). Deze gronden zijn ontstaan in lemig fijn zand (het dekzand).

Op de geomorfologische kaart ligt het plangebied in een relatief laaggelegen vlakte van ten dele verspoelde dekzanden (of löss; figuur 10). Het bebouwde deel van Schijndel is op deze kaart niet gekarteerd. Op de kaart fysisch landschap en archeologie van de gemeente Schijndel is de het landschap vlakdekkend ingekleurd (figuur 11). Deze geeft aan dat het plangebied net naast de "hoge dekzandrug" van Schijndel ligt, in een gebied van lage zandruggen. In en vlak naast het plangebied zijn vindplaatsen geregistreerd (de roze cirkels); zie daarvoor paragraaf 2.7.

In 2023 zijn op een noordelijk aangrenzend terrein archeologische boringen gezet.⁹ Een schematische weergave van de boorgegevens staat in figuur 23. Het booronderzoek bevestigde dat de natuurlijke ondergrond bestaat uit dekzand (matig fijn afgrond kalkloos zand). Hierop ligt een oud bouwlanddek bestaande uit sterk

⁷ Rensink e.a. 2015

⁸ De Mulder e.a. 2003

⁹ De Boer 2023

humeus zand. De basis van het bouwlanddek was op dit perceel overal intact. Bij twee boorpunten is een restant van een podzol B-horizont aanwezig in de top van het dekzand, maar E-horizonten ontbreken. Vergelijkbare bodemprofielen kunnen in het plangebied worden verwacht. In 2024 is direct oostelijk van het plangebied ook een archeologisch booronderzoek geweest.¹⁰ De boorstaten van dat onderzoek zijn niet opgenomen in de rapportage. De auteur beschrijft dat bij een intact profiel sprake is van een bouwvoor op matig humeus zand (vermoedelijk het bouwlanddek) op grijsgeel zwak siltig zand. Podzol E- en B-horizonten lijken daar dus te ontbreken.

Het maaiveld in het plangebied ligt tussen 8,1 en 8,4 m NAP (figuur 12). Het terrein helt af van zuid naar noord; dit is vermoedelijk de flank van bovengenoemde dekzandrug van Schijndel. Het AHN geeft geen aanwijzingen voor grootschalige ophogingen of afgravingen in het plangebied.

Tabel 1: Aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Omschrijving
Geologie (figuur 8)	Geologische overzichtskaart: ¹¹ BX4: Dekzand en overige periglaciaire afzettingen (Laagpakket van Wierden en Formatie van Boxtel (ongedifferentieerd))
Bodemkunde (figuur 9)	Bodemkunde 1:50.000: ¹² Eerdgronden, Hoge zwarte enkeerdgronden; lemig fijn zand (zEZ23-VI)
Geomorfologie (figuur 10 en 11)	Geomorfologie 1:50.000: ¹³ Vlakte van ten dele verspoelde dekzanden of löss relatief laaggelegen (M53L)
AHN (figuur 12)	Het maaiveld in het plangebied ligt tussen 8,1 en 8,4 m NAP.

2.5 Historische situatie

Het plangebied ligt vermoedelijk op of naast de noordoostelijke flank van een dekzandrug die waarschijnlijk tijdens de laatste ijstijd is ontstaan. Dit houdt in dat het plangebied vanaf het Paleolithicum bewoond kan zijn geweest.

Het plangebied ligt ongeveer 700 meter ten noordoosten van de historische kern van Schijndel. De oudste historische vermelding van het dorp Schijndel stamt uit 1233. Het dorp heette toen Scinle mere. Bronnen uit de 14^e eeuw geven de naam Skinle of Scijnle. De naam is een samenstelling van *le*, afgeleid van *lo*, wat licht, open bos betekent, en *scin*, waarvan de betekenis onbekend is. Mogelijk is het een afleiding van *skîna* (schijn/glans) of *schin* (schors/schilfers). De tweede betekenis lijkt het meest waarschijnlijk in verband met eikenschorswinning voor de leerlooierij.¹⁴

¹⁰ Sommers 2024

¹¹ TNO-GDN 2021

¹² Bles e.a. 1984

¹³ Maas e.a. 2021

¹⁴ Van der Sijs 2010

De Hopstraat noordelijk van het plangebied verwijst naar de teelt van dit gewas dat voor het maken van bier een grondstof levert. De Schijndelse hopteelt zou al uit 1400 stammen.¹⁵

Het oudste nog bewaarde bericht over een verpachting van de tienden van Schijndel en omgeving dateert uit 1556.¹⁶ Philips van Doorn verpachtte in dat jaar zijn Schijndelse tiende in vier blokken of klampen. Deze tiend klampen vielen samen met de borgemeestershoeken (gehuchten) Wijbosch, Elschot, de Borne en het Lutteleind. Deze grote klampen waren weer onderverdeeld in afzonderlijke akkergebieden of 'braecken'. Universiteit van Leuven bezit sinds 1563 de tienden op dit gebied. In de 18^e eeuw laat zij een kaart maken waarin de akkergebieden (opnieuw) worden genummerd en vastgelegd om zo het innen van de tienden makkelijker te maken.

De tiendkaart uit het midden van de 18e eeuw laat de structuur van wegen zien zoals die nog bestaat (figuur 13). Het plangebied ligt in akkergebied 14 "Tussen de Voort en de Elsisen weg". Ten noordoosten van het plangebied ligt een open ruimte waar meerdere wegen samenkomen. Rondom deze open plek staan acht hoeven. Eén van deze staat naast het plangebied op wat nu adres Elschotseweg 72. Deze hoeve is onlangs (2024/2025) vernieuwd op exact dezelfde locatie.

De kadastrale minuut staat in figuur 14. Het plangebied ligt grotendeels ter hoogte van bouwland van Paulus Jan Johannes Smits (perceel 1008). Smits woont in de boerderij ten oosten van het plangebied (perceel 1009). Rondom liggen zijn boomgaard (1011) en tuin (1010). In de boomgaard staat een klein gebouw, mogelijk een stookhuis, dat hoort bij zijn erf.

Tot in de 2^e helft van de 20^e eeuw blijven het landgebruik en bebouwde situatie vrijwel hetzelfde (figuren 15 tot en met 21). Op kaart van 1967 staat op de plek van het (veronderstelde) stookhuis een groter gebouw, een voorganger van de huidige loods op deze plek (figuur 19). In 1978 en 1988 staat achter deze loods nog een gebouw. In 2012 is die weer gesloopt (figuur 22).

2.6 Mogelijke verstoringen

In het oosten van het plangebied staat een loods uit 1974. Op deze plek en ten westen daarvan hebben in de 19^e en 20^e eeuw ook andere schuren gestaan. Door bouw- en sloopwerkzaamheden kunnen archeologische resten op deze plek zijn vergraven. Verder zijn in het plangebied geen grootschalige bodemverstoringen bekend.

2.7 Archeologische en bouwhistorische waarden

Archeologische terreinen, vondstlocaties en onderzoeken staan weergegeven in figuur 24 en staan toegelicht in tabel 2. De belangrijkste bevindingen worden in de lopende tekst samengevat.

In het plangebied liggen geen archeologische waarnemingen en geen (delen van) archeologische terreinen. Het plangebied is niet eerder archeologisch onderzocht.

¹⁵ <https://www.bhic.nl/ontdekken/verhalen/de-hopteelt>

¹⁶ <https://www.heemkundekringschijndel.nl/Heemkunde/Brabant%20Collectie/Schijndel%20-%20Historische%20verkenningen/103-Schijndelse%20hopbellen-3.htm>

In het onderzoeksgebied liggen meerdere archeologische waarnemingen, hoofdzakelijk vondsten die van akkers zijn geraapt (munten en laatmiddeleeuws aardewerk) en de registratie van hoeves die op de 18^e eeuwse tiendkaart staan ingetekend en nu niet meer bestaan.

Op grotere afstand zijn enkele bureauonderzoeken en booronderzoeken uitgevoerd. In de meeste gevallen is geconcludeerd dat het bodemprofiel te verstoord is en geen archeologie meer wordt verwacht (vrijgave). Dit geldt ook voor het perceel direct ten oosten van het plangebied waar zich tot voor kort een 18^e eeuwse boerderij bevond.

Direct ten noorden van het plangebied (Hopstraat 16) is het potentiële archeologische sporenniveau nog aanwezig op 90 cm -mv en dieper (onderzoek 5323403100). Daar is aanbevolen om indien dieper dan 90 cm -mv wordt gegraven, een proefsleuvenonderzoek uit te laten voeren.

In het plangebied zijn geen bekende militaire erfgoedwaarden aanwezig.¹⁷

Tabel 2: Archeologische terreinen, onderzoeken en vondstlocaties tot ongeveer 500 m van het plangebied.

Archeologische terreinen
16858: Schijndel, Terrein van hoge archeologische waarde Dit AMK terrein ligt 294 m richting het zuidwesten. Terrein met de oude dorpskern van Schijndel. Middeleeuwse bewoning voor 1250. Binnen de contouren kunnen in de bodem resten van vroegmoderne en waarschijnlijk ook van Laat Middeleeuwse (vanaf circa 1300 AD) bewoning aangetroffen worden. Ook sporen van oudere bewoning kunnen aanwezig zijn. Bedacht dient echter te worden dat de bewoning in de Vroege en Volle Middeleeuwen (tot circa 1300 AD) een meer dynamisch karakter gehad kan hebben en dat de plaats en grens ervan niet per se hoeft samen te vallen met die van de latere bewoning.
Onderzoeken met bijbehorende vondsten
2054940100: De Steeg, booronderzoek Onderzoek 430 m ten zuidoosten van het plangebied, uitgevoerd in 2004. <i>vindplaats 1077293 (Schijndel):</i> Er zijn zevenendertig boringen gezet. De bovenste 20-50 cm (gemiddeld 30 cm) van de grond in het plangebied bestaat meestal uit opgebrachte grond. Onder deze opgebrachte laag bevindt zich de oorspronkelijke bodem. De bovenste 20-30 cm van deze bodem (met enkele uitschieters tot boven de 50 cm) bestaat uit zwak tot matig siltig en matig humeus zand. In dit humeuze dek bevonden zich meestal recente baksteen- en puinresten. Meestal ligt het humeuze dek direct op het schone zand van de C-horizont. De top van de C-horizont is meestal ijzerrijk en er zijn veel grijze reductievlekken aanwezig. Dit zijn typische kenmerken van een beekeerdgrond (laag gelegen en natte gronden). Onder het humeuze dek ligt in de boringen 1, 2 en 22 een begraven B-horizont van een oude podzolbodem. Deze boringen liggen aan de rand van het gebied op de overgang naar een hoger gelegen dekzandrug. De humeuze bovengrond (esdek) is in deze boringen (en ook in boring 21) ruim 55 cm dik, waardoor deze gronden tot de hoge zwarte enkeerdgronden kunnen worden gerekend. Als er sprake zou zijn van een enkeerdgrond, dan is te verwachten dat in de boringen die ten zuiden van bovengenoemde enkeerdgronden zijn uitgevoerd ook een enkeerdgrond wordt aangetroffen. In boring 30 is geen enkeerdgrond aangetroffen en de aanwezigheid van een enkeerdgrond in boring 29 is zeer twijfelachtig. Mogelijk dat op de zuidelijke helft van het kerkhof ook een enkeerdgrond aanwezig is. Deze zal waarschijnlijk bij de aanleg van de graven sterk zijn verstoord, waardoor er van eventueel aanwezige archeologische sporen weinig bewaard zal zijn gebleven. In het noordwestelijke deel van het terrein, rondom het sociaal cultureel centrum, is veel puin in de bodem aanwezig. Het plangebied heeft een lage archeologische verwachting, gezien de lage ligging en het ontbreken van archeologisch indicatoren die op de aanwezigheid van een vindplaats duiden. Om deze redenen wordt voor het plangebied geen

17 Stichting RAAP 2017

archeologisch vervolgonderzoek aanbevelen.¹⁸

2055531100: Boschweg, booronderzoek

Onderzoek 360 m ten zuidwesten van het plangebied, uitgevoerd in 2004.

Vanwege de aanwezigheid van een esdek heeft het gebied een hoge archeologische verwachting. Enkele waarnemingen uit de omgeving van het plangebied stammen uit het Neolithicum tot en met de Romeinse tijd. Tijdens het booronderzoek bleek dat de bodem verstoord is in het grootste deel van het plangebied. De bovenlaag bestaat uit (donker)bruingrijs, matig fijn, zwak siltig zand en is 60 tot 130 cm dik en bevat onder andere baksteen, puin en plastic. In drie van de twaalf boringen is een podzolprofiel deels bewaard gebleven. Hier is een B-horizont van 10 tot 20 cm dik aanwezig. Er is geen vervolgonderzoek geadviseerd.¹⁹

2074786100: Heuvelstraat, booronderzoek

Onderzoek 390 m ten noordoosten van het plangebied, uitgevoerd in 2005.

Onderzoek op een terrein ongeveer 500 m oostelijk van de Hopstraat ten behoeve van de aanleg van een milieustraat.²⁰ Uit het booronderzoek blijkt dat sprake is van een volledig verstoord bodemprofiel in verband met de (reeds bestaande) zuiveringsinstallatie die zal worden gesloopt. De kans op archeologische resten is klein. Het plangebied is vrijgegeven.

2087762100: Schijndel, Steeg, opgraving

Onderzoek 440 m ten oosten van het plangebied, uitgevoerd in 2004.

vindplaats 1093728 (Schijndel): Onderzoek door de AWN. Bij de aanleg van een rioolpersleiding zijn over een lengte van 150 meter(en breedte 5m) meer dan 150 sporen aangetroffen van veelal parallelle palen, waarvan sommige erg diep en andere erg breed. Het gaat hier om de sporen van hopkuilen op de hopakker, zoals het hier vroeger heette. In een aantal kuilen zat nog hout. twee paaltjes hebben een datering opgeleverd vanaf de 16e tot in de 18e eeuw. In één kuil werden 2 klingen en een afslag gevonden, waarschijnlijk secundair. Midden in het hopveld werd ook een rundergraf aangetroffen.

Op deze locatie zijn onder andere fragmenten bot, slak, steengoed, pijpawerk en twee klingen verzameld.

2105905100: Schijndel, Hoofdstraat, booronderzoek

Onderzoek 430 m ten zuiden van het plangebied, uitgevoerd in 2006.

In het onderzoeksterrein kunnen archeologische sporen worden verwacht uit de Prehistorie tot en met de Nieuwe tijd. Tijdens het booronderzoek is een recent (19^e en 20^e eeuw) verstoord esdek aangetroffen op een natuurlijk pakket dekzand van de Formatie van Twente. Er zijn geen archeologische indicatoren van vóór de Nieuwe tijd aangetroffen. Op basis daarvan hebben de onderzoekers het plangebied vrijgegeven.²¹

2144064100: Hoofdstraat - Brouwhuisstraat, booronderzoek

Onderzoek 250 m ten zuidwesten van het plangebied, uitgevoerd in 2007.

Van het onderzoek zijn geen rapporten beschikbaar in DANS en ARCHIS. Bij het onderzoek is geen vondstmelding geregistreerd.

2312869100: Schijndel, Elschotseweg 54-56, booronderzoek

Onderzoek 130 m ten zuiden van het plangebied, uitgevoerd in 2011.

Uit het booronderzoek blijkt dat het plangebied globaal in twee delen opgesplitst kan worden: de nattere, westelijke helft en het drogere, oostelijk deel. De hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen van landbouwers dient voor het westelijke deel van het plangebied echter naar omlaag bijgesteld te worden. Dit omwille van de minder droge bodemomstandigheden. Wat betreft het drogere, oostelijke deel blijft de middelhoge archeologische verwachting gelden, maar moeten eveneens de gaafheid en ensemblewaarde in overweging genomen worden. Op basis van het onderzoek kunnen archeologische resten in het oostelijke deel van het plangebied niet uitgesloten worden. De geplande nieuwbouw vormt echter geen bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische resten. Archeologisch vervolgonderzoek is daardoor nu niet nodig.²²

2448439100: Schijndel, Vossenbergesteeg 5, booronderzoek

Onderzoek 470 m ten noorden van het plangebied, uitgevoerd in 2014.

18 Schorn 2004

19 Boer 2007

20 Koopmanschap 2005

21 Delporte en Ras 2006

22 Senica 2011

In het plangebied zijn vijf boringen geplaatst tot maximaal 150 cm diep. Bij het booronderzoek is een bouwlanddek aangetroffen van 40 tot 75 cm dik. Op grond van bijmengingen en vlekken wordt verondersteld dat het dek is omgewerkt. Ook de top van de onderliggende natuurlijke bodem is omgewerkt. De verstoringsdiepte bedraagt 55 tot 85 cm. Er zijn geen aanwijzingen voor archeologische waarden aangetroffen.²³

2471589100: Schijndel, Eekelhof 26, booronderzoek

Onderzoek 290 m ten oosten van het plangebied, uitgevoerd in 2015.

Het plangebied ligt in het Brabants Zandgebied in de bouwlanden buiten de historische kern van Schijndel. Hier is vanaf de Late Middeleeuwen een ophogingspakket opgebracht waaronder archeologische sporen goed kunnen zijn bewaard. Nabij het plangebied is aardewerk uit de Late Middeleeuwen aangetroffen wat een aanwijzing is voor laatmiddeleeuwse bewoning van het gebied. Op de Tiendkaart uit 1756 is het plangebied in gebruik als bouwland. Nabij het plangebied bevindt zich bebouwing, waarschijnlijk ter plaatse van het huidige woonhuis op nr. 26. Het plangebied is tot heden in gebruik geweest als bouwland en tuin.

In het plangebied zijn vijf boringen gezet tot maximaal 140 cm diep. Hierbij is een lemige natuurlijke ondergrond aangetroffen waaruit wordt geconcludeerd dat het plangebied van oorsprong een relatief nat gebied was en niet geschikt van landbouw. Hierboven bevindt zich een meestal aan de onderkant scherp begrenst ophogingspakket. Het betreft een waarschijnlijk in de Nieuwe tijd opgebracht ophogingspakket met als doel het landbouwareaal uit te breiden. Op basis van de relatief natte omstandigheden in het plangebied worden geen archeologische waarden verwacht in het plangebied.²⁴

Bij deze zaak is *vondstlocatie 1114736* geregistreerd. Bij deze vondstlocatie zijn geen vondsten geregistreerd.

4773771100: Kerkendijk 130, begeleiding

Onderzoek 480 m ten zuidoosten van het plangebied, uitgevoerd in 2020.

vindplaats 1270152 (Schijndel): Opgraving variant begeleiding voor sloop en herbouw van een boerderij. De opgraving is uitgevoerd op 18 en 19 februari 2020. Er zijn sporen en vondsten van bewoning aangetroffen daterend vanaf de 12e eeuw. De oudste sporen betreffen paalkuilen behorende bij een plattegrond uit de 12e of 13e eeuw. Van deze plattegrond zijn enkele houten staanders aangetroffen. Veel sporen van de plattegrond zijn waarschijnlijk nog aanwezig onder de maximale onderzoeksdiepte.²⁵

516052010 en 5160529100: Boschweg 14, bureauonderzoek en bureauonderzoek

Onderzoek 360 m ten zuidwesten van het plangebied, uitgevoerd in 2022.

Op de locatie zijn vijf boringen gezet tot in de natuurlijke ondergrond, tot minimaal 190 en maximaal 270 cm -mv. Het booronderzoek bevestigt dat de natuurlijke ondergrond bestaat uit dekzand (C-horizont). De top van deze natuurlijke ondergrond ligt tussen 125 en 160 cm -mv. Hierop ligt een humeus dek van matig grof zwak siltig zand. Het humeuze dek is 55 tot 125 cm dik. Het humeuze dek is van oorsprong waarschijnlijk een oud bouwland dek bestaande uit gras/heideplaggen vermengd met potstalmest. Maar de bijmengingen, laagondergrenzen en de structuur wijzen er op dat het dek niet meer intact is maar vergraven. Het is daarom geïnterpreteerd als een omgewerkte A-horizont. Hierop ligt ter plaatse van de tuin nog een maximaal 60 cm dikke ophooglaag.

Er zijn geen (resten) van podzolhorizonten, de A horizont heeft een heterogeen karakter met moderne bijmengingen en vaak een scherpe laagovergang naar de C-horizont. Er is waarschijnlijk gegraven tot in de natuurlijke ondergrond, mogelijk bij een ontzanding. Er is geen intact plaggendek waaronder nog een archeologisch sporenniveau bewaard zou kunnen zijn gebleven.

Er worden waarschijnlijk geen archeologische waarden verstoord bij de beoogde ingreep.²⁶

5205419100: CARE: Schijndel 2022, proefputten\proefsleuven

Onderzoek verspreid door de kern van Schijndel in het kader van gemeenschapsarcheologisch onderzoek.

Hierbij zijn zestien kleine putten gegraven. 190 m ten westen van het plangebied ligt proefput 7 van dit onderzoek. Het bodemprofiel bestaat uit een bouwvoor op een plaggendek op C-horizont.²⁷

Verslag van gemeenschapsarcheologisch onderzoek in Schijndel.

Universiteit van Amsterdam

23 De Boer 2014

24 Hanemaaijer 2014

25 Hos 2020

26 De Boer 2022

27 Verspay e.a. 2022

5249354100 en 5249362100: Hoofdstraat 54-66 en Toon Bolsiusstraat 14-18, bureauonderzoek en booronderzoek

Onderzoek 470 m ten zuiden van het plangebied, uitgevoerd in 2022 voor sloop en nieuwbouw.

In het plangebied zijn zeven boringen gezet tot in de ongeroerde C-horizont met einddieptes tussen 120 en 250 cm -mv. De boringen bevestigen de aanwezigheid van een dik humeus dek, waarschijnlijk een restant van de hoge zwarte enkeerdgrond. De enkeerdgrond is omgewerkt bij sloop- en bouwwerkzaamheden in de 19e en 20e eeuw. Restanten van het oorspronkelijke podzolprofiel zijn afwezig. De top van de C-horizont ligt tussen 50 en 200 cm -mv (884 en 764 cm NAP). Het hoogteverschil van de top van de C-horizont is waarschijnlijk veroorzaakt door menselijk handelen, wat er op wijst dat de bodem in het plangebied diep is geroerd, vermoedelijk bij zandwinning. Het potentieel archeologisch niveau is waarschijnlijk (grotendeels) verstoord.²⁸

5323396100 en 5323403100: Hopstraat 16, bureauonderzoek en booronderzoek

Onderzoek uit 2023. Het onderzochte gebied grenst direct aan de noordwestzijde van het plangebied.

In het plangebied zijn vijf handboringen gezet tot in de C-horizont om de aard en intactheid van het bodemprofiel te controleren. Het booronderzoek bevestigt dat de natuurlijke ondergrond bestaat uit dekzand waarop een oud bouwlanddek ligt. De top van het bouwlanddek is in drie van de vijf boorprofielen verstoord maar de basis van het bouwlanddek lijkt overal intact. Bij twee boorpunten is een restant van een podzol B-horizont aanwezig in de top van het dekzand. De top van de natuurlijke bodem (het dekzand) is een potentieel archeologisch sporenniveau. De top van dit niveau ligt tussen 90 en 120 cm -mv (739 en 690 cm NAP). Aanbevolen wordt om graafwerkzaamheden dieper dan 769 cm NAP te vermijden. Dit betreft de top van het hoogst voorkomende potentiële archeologische sporenniveau met een buffer van plus 30 cm. Als dieper zal worden gegraven, dan wordt vervolgonderzoek aanbevolen.²⁹

5470710100 en 5470727100: Vossenbergesteeg 5 schuur, bureauonderzoek en booronderzoek

Onderzoek 430 m ten noorden van het plangebied, uitgevoerd in 2023.

In het plangebied zijn zes boringen gezet met einddieptes tussen 120 en 200 cm -mv. Hieruit blijkt dat een restant van een bouwlanddek aanwezig is met daaronder een B-horizont. De bodem in het plangebied is nog grotendeels intact. Bij graafwerkzaamheden dieper dan de top van de ongeroerde B-horizont (45 cm -mv) kunnen archeologische resten worden vergraven. Bureau voor Archeologie adviseert graafwerkzaamheden dieper dan 30 cm -mv te vermijden en anders een proefsleuvenonderzoek uit te laten voeren.³⁰

5603607100 en 5603615100: Steeg 19, bureauonderzoek en booronderzoek

Onderzoek 460 m ten zuidoosten van het plangebied, uitgevoerd in 2024.

In het plangebied zijn vijf boringen gezet met einddieptes tussen 150 en 200 cm -mv. Hieruit blijkt dat de bodem in het plangebied bestaat uit leem en dekzand met daarop een donkere humeuze antropogene laag die gerelateerd is aan het historische erf. Hierin bevinden zich onder andere baksteenresten en mortelbrokken en op één plaats zijn fosfaatvlekken aangeboord die wijzen op langdurige menselijke aanwezigheid. De kans bestaat dat archeologische resten van het historische erf bij graafwerkzaamheden zullen worden verstoord. Bureau voor Archeologie adviseert daarom ter hoogte van het historische erf, op plaatsen waar graafwerkzaamheden zijn gepland, een proefsleuvenonderzoek uit te voeren om de aanwezigheid, intactheid en waarde van eventuele archeologische resten vast te stellen.³¹

5607430100: Elschotseweg 72, booronderzoek

Onderzoek uit 2024. Het onderzochte gebied ligt direct oostelijk van het plangebied.

Onderzoek voor sloop en nieuwbouw van de historische boerderij. In het plangebied zijn vier handboringen gezet, waarvan twee in en twee naast het vlak van de gesloopte bebouwing. De boorstaten zijn geen onderdeel van het rapport en zijn niet gedeponneerd. Ze zijn dus helaas niet raadpleegbaar. De onderzoeker concludeert dat de bodem verstoord is en verder onderzoek daarom niet nodig.³²

5647834100: Steeg-Structuurweg, bureauonderzoek

Onderzoek 430 m ten oosten van het plangebied, aangemeld in 2024, maar nog niet afgerond.

Vondsten overig

²⁸ Roodenburg en Durczak 2022

²⁹ De Boer 2023

³⁰ De Boer 2014

³¹ Roodenburg 2024

³² Sommers 2024

1079744: Structuurweg, niet-archeologisch: graafwerk

(meldingsnummer: 3034270100)

Vondstlocatie 250 m ten oosten van het plangebied. Vondst uit 1980.

Gevonden bij het aanleggen van de rondweg om Schijndel. Één fragment van een steengoed beker (Siegburgs), Late Middeleeuwen B.

1079756: Eekelhof, niet-archeologisch

(meldingsnummer: 3034335100)

Vondstlocatie 280 m ten oosten van het plangebied. Vondst uit 1984.

Vondst van een Elmpt kannetje uit 1200, gevonden in de bodem in achtertuin, Late Middeleeuwen B (1200-1400)

1079757: De Weerelt, verwervingswijze niet te bepalen

(meldingsnummer: 3157212100)

Vondstlocatie 110 m ten noorden van het plangebied. Vondst uit 1993.

Vermoedelijk een oppervlakte vondst: één bronzen munt, Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd.

1079793: Hopstraat, verwervingswijze niet te bepalen

(meldingsnummer: 3162786100)

Vondstlocatie 30 m ten noordoosten van het plangebied. Vondst uit 1978.

Vermoedelijk een oppervlakte vondst: één gouden dukaat uit 1742, Utrecht.

1079794: Hopveld, verwervingswijze niet te bepalen

(meldingsnummer: 3162818100)

Vondstlocatie ligt in het plangebied. Vondst uit 1967.

Vermoedelijk oppervlakte vondsten:

- zilveren munt, Nieuwe Tijd Vroeg
- Een halve gouden reaal van Philips II, Nieuwe Tijd Vroeg

1079807: Hopstraat, indirect: archief

(meldingsnummer: 3162048100)

Vondstlocatie 170 m ten westen van het plangebied. Vondst uit 2005.

Verdwenen hoeve aan de Hopstraat. Plaats bepaald aan de hand van de tiendkaart uit 1757.

1079815: Vossenbergssteeg, archeologisch: (veld)kartering

(meldingsnummer: 3159984100)

Vondstlocatie 300 m ten noordoosten van het plangebied. Vondst uit 1985.

Divers aardewerk als grijs gedraaid, roodbakkend geglaazuurd, een Romeinse rand van een kookpot en een versierde Raeren scherf. gevonden bij het aflopen van een paar akkers.

1079817: Hopstraat/Floralaan, archeologisch: (veld)kartering

(meldingsnummer: 3161805100)

Vondstlocatie 110 m ten noordwesten van het plangebied. Vondst uit 2002.

Eén zilveren munt uit 1260, uit Tours, Late Middeleeuwen B.

1079818: Hopstraat/Floralaan, verwervingswijze niet te bepalen

(meldingsnummer: 3161813100)

Vondstlocatie 110 m ten noordwesten van het plangebied. Vondst uit 2005.

Munt uit 1260 uit Tours. Materiaal niet geheel zeker (brons of zilver).

1079829: Hopstraat, indirect: archief

(meldingsnummer: 3162031100)

Vondstlocatie 260 m ten westen van het plangebied. Vondst uit 2005.

Verdwenen hoeve aan de Hopstraat. Plaats bepaald aan de hand van de tiendkaart uit 1757.

1079833: Verkensstraatje, indirect: archief

(meldingsnummer: 3161879100)

Vondstlocatie 380 m ten noorden van het plangebied. Vondst uit 2005.

Verdwenen hoeve aan het Verkensstraatje, gelegen op een dekzandkop. Plaats bepaald aan de hand van de

tiendkaart uit 1757.

1091674: Kasteel Den Boogaard; Sleutjes Spook, indirect: archief

(meldingsnummer: 3241866100)

Vondstlocatie 500 m ten noordoosten van het plangebied. Vondst uit 2009.

Melding van grondsporen die vermoedelijk toebehoren aan een voormalig kasteel. De locatie lijkt fout in ARCHIS te staan, aangezien deze locatie op de erfgoedkaart van Schijndel enkele kilometers noordelijker geregistreerd staat, aan de Kanaaldijk-Zuid (Erfgoedkaart Schijndel 22.1.002, Bijlage 7)

1112906: niet-archeologisch: metaaldetector

(meldingsnummer: 3986443100)

Vondstlocatie 100 m ten westen van het plangebied. Vondst uit 2015.

Op 13 maart 2015 heeft een particuliere vinder/vondstmelder tijdens metaaldetectie op een tuinbouwperceel (met daarop coniferenteelt) aan de Hopstraat in Schijndel (in de Gemeente Schijndel) een grote hoeveelheid aardewerkfragmenten en metaalvondsten verzameld. Deze vondsten kunnen wijzen op de aanwezigheid van een soort nederzetting (waarschijnlijk slechts één afzonderlijke huisplaats) op deze locatie tijdens de Late Middeleeuwen en de vroege Nieuwe tijd. De vondst van 'militaria' uit de Nieuwe tijd (loden musket- en pistoletkogels) op deze locatie hoeft geen grote verbazing te wekken, want het perceel lag in de 16e tot 18e eeuw buiten het dorp en leende zich mogelijk voor de jacht op kleinwild, voor tijdelijke bewoning door kamperende troepen en voor oefeningen met lichte vuurwapens. Bovendien heeft Schijndel in deze periode meerdere malen (in 1587, 1629, 1672 en 1794) op de marsroute van doortrekkende troepen gelegen.

De vondsten betreffen vooral lood (36 loden kogels) en verder met name laatmiddeleeuws aardewerk.

1152766: Elschotseweg, niet-archeologisch

(meldingsnummer: 4593181100)

Vondstlocatie 280 m ten zuiden van het plangebied. Vondst uit 2018.

Vondsten uit een tuin bij tuinieren. Van de vier vondsten werd aanvankelijk aangenomen dat het in alle gevallen om aardewerk ging, maar één vondst viel al snel af, aangezien het bij nadere beschouwing (met een vergrootglas) om een stuk (onbewerkte) natuursteen bleek te gaan. Het is niet duidelijk wat de andere vondsten zijn (niet in archis vermeld).

In het plangebied staan geen bekende (ondergrondse) bouwhistorische waarden geregistreerd.³³

2.8 Gespecificeerde verwachting

Het plangebied ligt in het archeologisch landschap 'Roerdalslenk', in de landschapszone dekzandvlakten. In het plangebied zijn enkeerdgronden aanwezig. Dit zijn gronden ontstaan door eeuwenlang gebruik van potstalmest vermengd met gras- of heideplaggen. De akkers zijn daardoor opgehoogd en nu vindt men daardoor op de akkers een 50 cm tot 80 cm dik humeus dek. Onder dit humeuze dek ligt de oorspronkelijke bodem.

Het plangebied is in de 18^e en 19^e eeuw onbebouwd. Het is in die periode in gebruik als weiland. Op kaarten uit deze periode is bekend dat toen circa 100 m oostelijk een gebouw stond, vermoedelijk een woning of boerderij. Midden 19^e eeuw wordt de huidige boerderij gerealiseerd en in de 20^e eeuw worden bijgebouwen opgericht.

In het plangebied is een bouwlanddek aanwezig. In dat geval is de top van het oorspronkelijke bodemprofiel door het ploegen waarschijnlijk niet meer intact en dan is de kans klein dat ondiepe sporen nog aanwezig zijn (periode Paleolithicum en Mesolithicum).

³³ Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 2017

De verwachting wordt als volgt gespecificeerd:

1. *Datering*

In het plangebied kunnen archeologische resten aanwezig zijn uit het Neolithicum tot en met de Nieuwe tijd.

2. *Complextype*

Er moet rekening gehouden worden met archeologische resten uit de periode van landbouwsamenlevingen en staatssamenlevingen gerelateerd aan bewoning, economie, infrastructuur, rituelen en begravingen. In het bijzonder kunnen aan de oostkant van het plangebied resten van inrichting van een 18^e eeuwse erf en bijgebouw aanwezig zijn. Deze staan op de kadastrale minuutplan ingetekend.

3. *Omvang*

Archeologische resten gerelateerd aan bewoning uit de periode van de landbouwsamenlevingen en staatssamenlevingen kunnen worden beschouwd als vlakelementen met variabele omvang (klein tot groot). Sommige complextypen kunnen zich ook als puntelementen manifesteren (begravingen, depots) of als lijnelementen (wegen, watergangen, percelering).

4. *Diepteligging*

De top van het potentiële archeologische sporenniveau wordt verwacht onder de bouwvoor en plaggendeck van zeker 50 cm dik.

5. *Gaafheid en conservering (fysieke kwaliteit)*

De grondwatertrap is VI. Dit betekent dat het potentiële archeologische niveau (tussen circa 50 en 100 cm) elke zomer boven het grondwater ligt. De conservering van organische archeologische resten (zoals hout, textiel, leer en bot) in archeologische sporen is daardoor onzeker, en mogelijk slecht. Over de gaafheid en conservering van eventuele sporen en artefacten zijn niet meer gegevens bekend.

6. *Locatie*

In het hele plangebied kunnen archeologische resten aanwezig zijn.

7. *Uiterlijke kenmerken (prospectie kenmerken):*

Uiterlijke kenmerken: Archeologische resten uit landbouwsamenlevingen kunnen bestaan uit sporen in de natuurlijke ondergrond zoals resten van beer- en/of waterputten of afvalkuilen, paalsporen en greppels. Daarnaast kunnen fragmenten aardewerk (urnen), crematieresten en inhumaties aanwezig zijn. Fragmenten hiervan kunnen door ploegwerkzaamheden ook in de bouwvoor of (als deze aanwezig is) bouwlanddek aanwezig zijn. Archeologische resten van staatssamenlevingen hebben vergelijkbare uiterlijke kenmerken. Daarnaast moet rekening gehouden worden met resten van steenbouw (fragmenten baksteen, uitbraaksleuven, metselwerk).

Prospectiekenmerken: Archeologische resten kenmerken zich door de aanwezigheid van een archeologische sporenniveau.

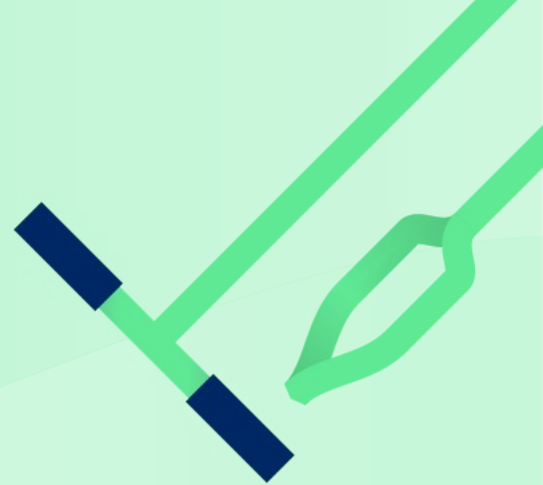
8. *Mogelijke verstoringen*

In het oosten hebben in de 19^e en 20^e eeuw bijgebouwen gestaan die inmiddels zijn gesloopt. Hier kan de bodem diep zijn vergraven. Andere verstoringen zijn niet bekend.

2.9 Advies voor eventuele vervolgstappen

Met de gegevens van het bureauonderzoek is een gespecificeerde verwachting opgesteld. Daaruit blijkt dat in het plangebied archeologische resten aanwezig kunnen zijn die bij de voorgenomen ingreep kunnen worden verstoord. Het toetsen van de archeologische verwachting in het plangebied kan het beste worden gedaan door het uitvoeren van een archeologisch proefsleuvenonderzoek. Echter, aanbevolen wordt eerst de archeologische verwachting te controleren en te verfijnen door het uitvoeren van een verkennend archeologisch booronderzoek.

het boor onderzoek

3 Booronderzoek

3.1 Inleiding

De ligging van het plangebied staat afgebeeld in figuur 1. In het plangebied is een ontwikkeling met grondwerkzaamheden voorzien. Daardoor worden mogelijk archeologische resten verstoord. Voor de beoogde ontwikkeling is een bureauonderzoek uitgevoerd (zie hoofdstuk 2 van dit rapport) waarbij een gespecificeerde archeologische verwachting is opgesteld. Op basis daarvan is een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van boringen uitgevoerd.

Het veldonderzoek is uitgevoerd zoals voorgeschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 4.2,³⁴ in het bijzonder het hoofdstuk "protocol 4003 inventariserend veldonderzoek overig". Het veldonderzoek is uitgevoerd volgens specificatie "VS03 Uitvoeren booronderzoek". Het onderzoek is gerapporteerd volgens specificatie "VS05 Opstellen standaardrapport IVO – O/P". De vraag- en doelstellingen van het booronderzoek zijn in hoofdstuk 1.1 beschreven.

Het onderzoeksgebied voor het booronderzoek is hetzelfde als het plangebied.

3.2 Methode

De werkwijze in het veld was als volgt:

Boortype

De boringen zijn gezet met een 7 cm Edelmanboor.

Aantal

Er zijn zes boringen gezet.

³⁴ SIKB 2022

Diepte

De boringen zijn gezet tot in de schone C-horizont. De einddieptes van de boringen ligt tussen 120 en 200 cm -mv.

Verspreiding

De boringen zijn verspreid in het plangebied geplaatst.

Waarnemingswijze

Het sediment is met de hand bemonsterd en met het blote oog onderzocht door het te versnijden en te verbrokkelen. De opgeboorde grond is systematisch uitgelegd op een plastic zeil. Representatieve uitgelegde boorprofielen zijn gefotografeerd. De opgeboorde grond van relevante lagen is gezeefd over 4 mm om beter zicht te krijgen op eventuele archeologische indicatoren of recente verstoringen.

Classificatie bodemtextuur en archeologische indicatoren

De opgeboorde grond is beschreven op basis van de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1 (ASB 1.1), dit omvat NEN 5104.³⁵

Locatie bepaling

De X en Y coördinaten van de boringen zijn bepaald met een GPS met een nauwkeurigheid van 2 m.

De Z coördinaat is na afloop van het veldwerk bepaald aan de hand het AHN.³⁶

De gegevens zijn digitaal in het veld geregistreerd. Het veldwerk is uitgevoerd op donderdag 2 oktober 2025 door A. de Boer (KNA Senior Prospector) en A. Mommen (junior archeoloog).

Plan van Aanpak

Voorgaand aan het veldwerk is een plan van aanpak opgesteld. Het Plan van Aanpak is geregistreerd in ARCHIS.

3.3 Resultaten met bodemkundige en geologische interpretatie

De locaties van de boringen zijn in figuur 26 weergegeven. De boorgegevens staan in Bijlage 1. Met de gegevens is een schematische doorsnede gemaakt. Deze is weergegeven in figuur 27.

Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen die wijzen op een vindplaats. Er zijn geen vondsten verzameld.

Het grondwater is bij het booronderzoek niet bereikt.

Al het bodemmateriaal bestaat uit kalkloos zand. Op basis van de textuur, kleur en bijmengingen kunnen de volgende pakketten worden onderscheiden, van boven naar onder:

³⁵ Bosch 2008

³⁶ Actueel Hoogtebestand Nederland 2023

Pakket 1: bouwvoor

Het bovenste pakket bestaat in vrijwel het hele plangebied uit zwak siltig sterk humeus zand. Dit is de regelmatig geploegde bovengrond.³⁷ In deze laag bevinden zich ook fragmenten baksteen, plastic en steenkool. Het is donker- (bruin-) grijs. Het pakket is 30 tot 50 cm dik. De top van het pakket ligt aan het maaiveld.

Pakket 2: omgewerkte grond

In het oosten van het plangebied ligt onder de bouwvoor (boorpunt 5) en tot aan het maaiveld (boorpunt 6) een heterogeen pakket met afwisselend schoon en humeus zand. De kleuren zijn: licht- geel en licht en donker (geel-) grijs. Het pakket is 90 tot 100 cm dik. In het pakket bevinden zich lagen met fragmenten baksteen en plastic. Dit pakket is vermoedelijk ontstaan bij de bouw en sloop van schuren bij het toenmalige boerenbedrijf. De top van het pakket op 40 cm -mv (boorpunt 5) en aan het maaiveld (boorpunt 6). De onderzijde van de omgewerkte grondpakket ligt tussen 120 en 140 cm -mv (754 en 718 cm NAP).

Pakket 3: menglaag

In het westen ligt onder de bouwvoor een menglaag van 10 tot 40 cm dik, bij boorpunten 1, 2 en 4. Deze laag varieert in kleur en bestaat uit brokken van de bouwvoor en van de onderliggende schone grond. Bij boorpunt 2 zijn hierin resten van een B-horizont herkenbaar. De menglaag is soms roestig. De laagondergrens is geleidelijk. De top van het pakket ligt tussen 30 en 40 cm -mv (797 en 766 cm NAP).

Pakket 4: dekzand

De natuurlijke ondergrond bestaat uit zwak siltig goed gesorteerd fijn zand. Dit bodemmateriaal wordt op basis van de textuur en landschappelijke ligging geïnterpreteerd als dekzand (Laagpakket van Wierden). Het zand heeft overwegend een lichte tint. Naar beneden toe, waar het op siltige fluvioperiglaciale afzettingen ligt, wordt het roestiger en meer oranje. Het pakket is maximaal 80 cm dik. De top van het pakket ligt tussen 50 en 140 cm -mv (799 en 718 cm NAP).

Bij boorpunt 3 is de bovenste 10 cm van het pakket zwak humeus en licht grijsbruin (2.5Y5/4: light live brown). Dit is vermoedelijk een restant van een B-horizont.

Pakket 5: fluvioperiglaciale-afzettingen:

Het onderste natuurlijke pakket bij boorpunten 1, 5 en 6 bestaat uit siltig zand en zwak tot sterk zandige leem. Dit pakket is vermoedelijk ook bij de overige boorpunten aanwezig, onder de maximale boordiepte. Dit materiaal is (licht-) grijs. De top van het pakket ligt tussen 130 en 160 cm -mv (729 en 676 cm NAP). Dit bodemmateriaal dat voor een groot deel uit silt bestaat, is waarschijnlijk ontstaan onder invloed van (langzaam) stromend water onder koude (peri)glaciale omstandigheden. Het wordt geïnterpreteerd als een pakket fluvio(periglaciale)-afzettingen (Formatie van Boxtel).

³⁷ Informatie over gebruik als akker tot in de 21^e eeuw bevestigd door voormalige eigenaar tijdens veldwerk

3.4 Archeologische interpretatie

In het oosten van het plangebied is de bodem diep verstoord. Vanwege de aanwezigheid van plastic in het profiel, en bekende gegevens over bouwwerken op die plek, kan dit aan 20^e en 21^e eeuwse sloop- en bouwwerkzaamheden worden toegeschreven. In dit deel van het plangebied zouden resten van inrichting van een 18e eeuwse erf en bijgebouw aanwezig kunnen zijn. Maar eventuele resten zijn waarschijnlijk omgewerkt.

In de rest van het plangebied ligt een humeuze bovengrond (bouwvoor) van 30 tot 50 cm dik. Dit is dunner dan op basis van het bodemtype, dat op de bodemkaart staat vermeld, zou worden verwacht daar waar wordt gesproken van hoge zwarte enkeerdgronden. Hoge zwarte enkeerdgronden hebben een bouwlanddek van meer dan 50 cm dik, dus dikker dan wat is aangetroffen. In het humeuze dek en in de onderliggende menglaag bij boorpunt 4 zitten fragmenten modern materiaal. Het plaggendeek lijkt daardoor niet intact.

Onder hoge zwart enkeerdgronden liggen over het algemeen resten van de oorspronkelijke bodem; hier zouden begraven veldpodzolgronden kunnen worden verwacht, met B-horizonten tot 40 cm dik en meer. In het plangebied is echter bij slechts één boorpunt (3) een 10 cm dun restant van een B-horizont aanwezig. Bij boorpunt 2 zijn in de menglaag brokken van een B-horizont herkenbaar; deze laag is daarom als BC-horizont gemarkeerd.

De indruk is dat het plaggendeek vergraven is en dat ook de top van de oorspronkelijke bodem enkele decimeters is onthoofd. De kans dat een archeologisch sporenniveau goed bewaard is gebleven wordt daarom als klein ingeschat.

3.5 Waardering vindplaats(en)

Het standaardrapport IVO bevat een waardering van vindplaatsen (waardestelling). Er zijn echter geen vindplaatsen aangetroffen en de bodem is vermoedelijk vergraven. Er is daarom geen waardering volgens specificatie VS06 opgenomen.

de conclusie

4 Conclusie

4.1 Conclusie bureauonderzoek

1. *Waaruit bestaan de voorgenomen bodemingrepen?*

De beoogde ingreep bestaat uit de bouw van woningen. De ingreep is nog in ontwerp. Naar verwachting wordt voor aanleg van funderingen van woningen, wegen en ondergrondse infrastructuur tot circa een meter diep gegraven.

2. *Wat is de landschappelijke ligging van het plangebied in termen van geomorfologie, geologie en bodemkunde?*

Het plangebied ligt in een vlakte van ten dele verspoelde dekzanden, laaggelegen. Op het dekzand is door bemesting met potstalmest vermengd met gras- of heideplaggen een hoge zwarte enkeergrond ontstaan. Onder dit humeuze dek ligt de oorspronkelijke bodem, vermoedelijk podzolgronden.

3. *Is sprake van bekende bodemverstoringen?*

In het oosten hebben in de 19e en 20e eeuw bijgebouwen gestaan die inmiddels zijn gesloopt. Hier kan de bodem diep zijn vergraven. Andere verstoringen zijn niet bekend.

4. *Wat is de historische ontwikkeling van het plangebied?*

Het plangebied ligt ongeveer 700 meter ten noordoosten van de historische laatmiddeleeuwse kern van Schijndel. In de 18e eeuws ligt het plangebied in akkergebied "Tussen de Voort en de Elisen weg". Ten noordoosten van het plangebied ligt een open ruimte waar meerdere wegen samenkomen. Rondom deze open plek staan acht hoeven waarvan één direct naast het plangebied staat op wat nu adres Elschotseweg 72 is.

Begin 19e eeuw is het plangebied grotendeels bouwland van Paulus Jan Johannes Smits. Delen van het plangebied zijn boomgaard en tuin. Tot in de 21e eeuw veranderen het landgebruik en bebouwde situatie vrijwel niet.

5. *Is sprake van bekende archeologische waarden (zoals AMK terreinen, vondstlocaties, historische kernen) in het plangebied en directe omgeving, en zo ja welke?*

In het plangebied liggen geen (delen van) archeologische terreinen. Het plangebied is niet eerder archeologisch onderzocht. In het zuidwesten van het plangebied is in 1967 een zilveren en gouden munt uit de Vroege Nieuwe tijd gevonden. 30 m ten noordoosten is in 1978 een gouden dukaat gevonden. Waarschijnlijk zijn beiden gevonden met metaaldetectie.

6. *Kunnen archeologische resten in het plangebied aanwezig zijn? Zo ja, wat is daarvan op hoofdlijnen de omvang, ligging, aard en datering?*

Op basis van de landschappelijke ligging en aanwezigheid van enkeerdgronden moet rekening worden gehouden met archeologische resten uit de periode van landbouwsamenlevingen en staatssamenlevingen gerelateerd aan bewoning, economie, infrastructuur, rituelen en begravingen. In het bijzonder kunnen aan de oostkant van het plangebied resten van inrichting van een 18^e eeuwse erf en bijgebouw aanwezig zijn. De boerderij van dit erf staat op de kadastrale minuutplan ingetekend, net naast het plangebied.

7. *Worden deze archeologische resten verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?*

Bij de ingrepen wordt voor de aanleg van funderingen waarschijnlijk gegraven tot 1 m -mv. Daarbij kunnen archeologische resten worden vergraven.

8. *Welke vervolgstap(pen) kunnen worden genomen om rekening te houden met (mogelijke) archeologische resten?*

Aanbevolen wordt om de aard en intactheid van het bodemprofiel nader te bepalen.

9. *Indien vervolgonderzoek wordt geadviseerd: Welke methode(n), techniek(en) en strategie(ën) van Inventariserend veldonderzoek zijn hiervoor geschikt?*

De geschikte wijze voor het nader bepalen van aard en intactheid van het bodemprofiel is het uitvoeren van een verkennend archeologisch booronderzoek.

4.2 Conclusie booronderzoek

10. *Wat is de aard (geologisch en bodemkundig) en intactheid (verstoringen) van het bodemprofiel?*

De natuurlijke ondergrond bestaat uit dekzand op fluvioperiglaciale afzettingen. In het midden en westen van het plangebied ligt hierop een bouwvoor van 30 tot 50 cm dik. Bij drie boorpunten ligt tussen de bouwvoor en het dekzand een 10 tot 40 cm dikke menglaag. In de bouwvoor bevinden zich fragmenten baksteen en steenkool. In de menglaag bij boorpunt 4 zat een fragment plastic.

De top van de natuurlijke afzettingen ligt tussen 50 en 140 cm -mv (799 en 718 cm NAP). In de top van het dekzand is bij één boorpunt (3) een 10 cm dun restant van een B-horizont aanwezig.

In het oosten van het plangebied (boorpunten 5 en 6) is de bodem diep vergraven. De onderzijde van de omgewerkte grondpakket ligt tussen 120 en 140 cm -mv (754 en 718 cm NAP).

11. *Zijn potentiële archeologische niveaus aanwezig, en zo ja, wat is de aard, diepteligging en verbreiding daarvan?*

De top van het dekzand in het midden en westen van het plangebied is een potentieel archeologisch sporenniveau. De indruk is echter dat geen sprake is van een intact plaggendeck, en ook dat de top van de oorspronkelijke bodem enkele decimeters is onthoofd. De kans dat een archeologisch sporenniveau goed bewaard is gebleven wordt daarom als klein ingeschat.

Eindoordeel:

12. *Indien (mogelijk) archeologische resten aanwezig zijn:*

- a. *Worden deze archeologische resten verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?*

Er worden naar verwachting geen behoudenswaardige archeologische resten verstoord.

- b. *Indien (mogelijk) archeologische resten aanwezig zijn: Welke maatregelen kunnen worden genomen om voldoende rekening te houden met deze archeologische resten?*

Maatregelen zijn niet nodig.

13. *Indien vervolgonderzoek nodig is: Welke methode(n), techniek(en) en strategie(ën) van Inventariserend veldonderzoek zijn hiervoor geschikt?*

Vervolgonderzoek is niet nodig.

5 Advies

Bureau voor Archeologie adviseert het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling.

Dit onderzoek is met grote zorgvuldigheid uitgevoerd. Het is echter nooit uit te sluiten dat bij de graafwerkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen op plaatsen en dieptes waar die niet worden verwacht. Eventuele archeologische resten is men verplicht te melden bij de Minister van OCW in overeenstemming met de Erfgoedwet. In dit geval wordt aangeraden om contact op te nemen met de gemeente Meierijstad.

5.1 Status en inhoudelijke afstemming bevoegde overheid

Dit rapport is door Bureau voor Archeologie nog niet ter goedkeuring aangeleverd bij bevoegde overheid. Over de resultaten van het onderzoek heeft geen inhoudelijke afstemming met de bevoegde overheid plaatsgevonden.

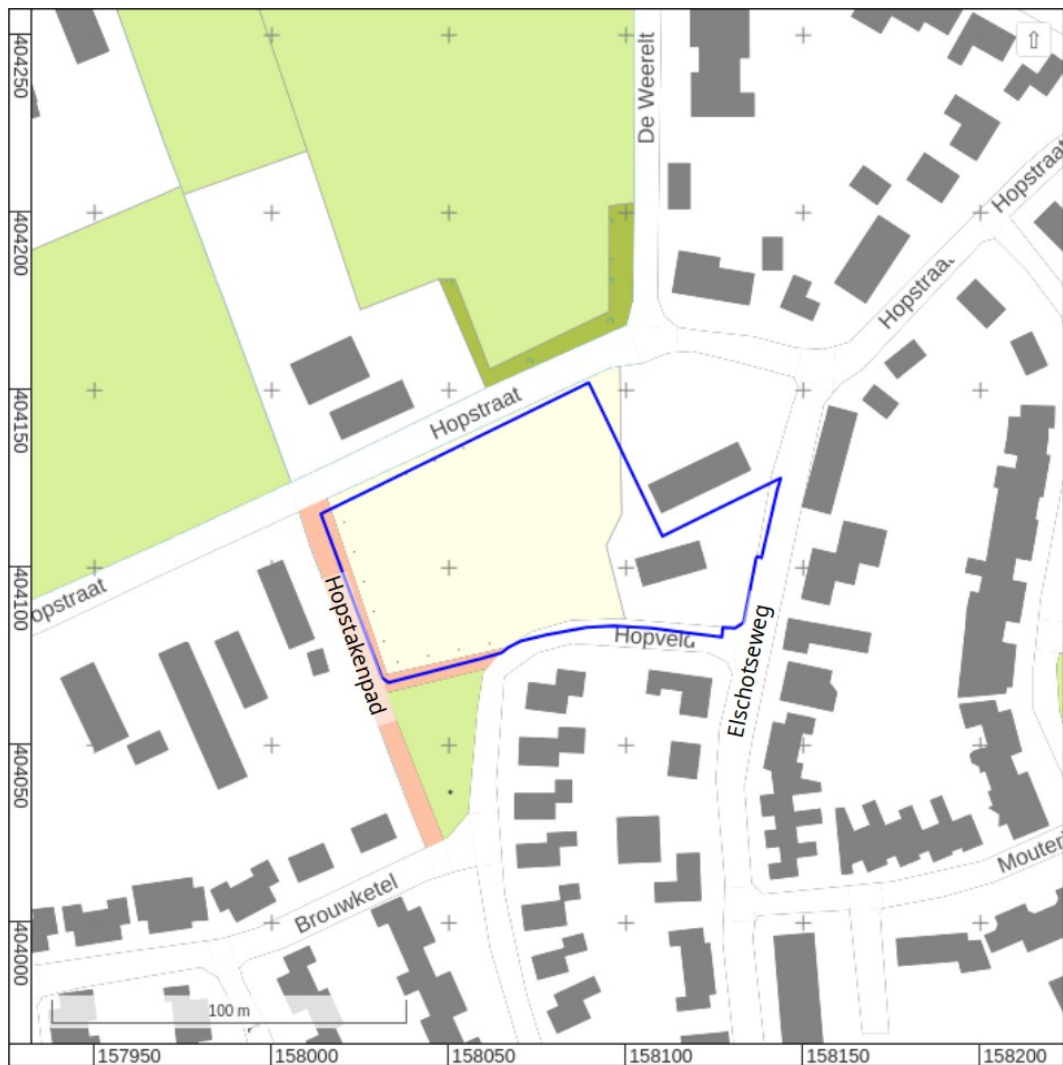
6 Literatuur

- Actueel Hoogtebestand Nederland. 2023. 'AHN4'.
<https://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer/>.
- Beheer PDOK. 'BRT TOPraster WMS'.
<https://nationaalgeoregister.nl/geonetwork/srv/dut/catalog.search#/metadata/a992081a-eee5-4907-af81-7d9642074c0f>.
- Berkvens, R. 2012. 'Beleidsnota Erfgoed, gemeente Schijndel 2013'. gemeente Schijndel.
- Bles, B. J., P. Harbers, R. Visschers en F. de Vries. 1984. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, toelichting bij de herziene uitgave van blad 45 West 's-Hertogenbosch*. Wageningen: Stichting voor Bodemkartering.
- de Boer, A. 2023. 'Bureau voor Archeologie Rapport 1293. Hopstraat 16, Schijndel, gemeente Meierijstad: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende fase'. Bureau voor Archeologie Rapport 1293. Bureau voor Archeologie.
- de Boer, A. G. 2014. 'Vossenbergssesteeg 5, Schijndel, gemeente Schijndel: een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen: verkennende fase'. Bureau voor Archeologie Rapport 2014.60. Utrecht: Bureau voor Archeologie.
- . 2022. 'Boschweg 14, Schijndel, gemeente Meierijstad: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende fase'. Bureau voor Archeologie Rapport 1157. Utrecht: Bureau voor Archeologie.
- Boer, E. de. 2007. 'Schijndel - Boschweg. Archeologisch vooronderzoek.' BILAN-rapporten 2007/122. BILAN. DANS. <https://doi.org/10.17026/dans-xcx-wfs5>.
- Bosch, H. J. A. 2008. 'Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1. Op basis van de Standaard Boorbeschrijvingsmethode 5.2'. Deltares-rapport 2008-U-R0881/A.
- Data Archiving and Networked Services (DANS). 'Data Station Archaeology'. DANS Data Station Archaeology. <https://dans.knaw.nl/nl/data-stations/archaeology/>.
- Delporte, F. M. J. en J. Ras. 2006. 'Inventariserend Veldonderzoek door middel van grondboringen Bouwlocatie Hoofdstraat, Schijndel'. Projectnummer 1212-0601. Heinenoord: SOB Research. <http://dx.doi.org/10.17026/dans-22g-e8mw>.
- gemeente Meierijstad. 2023. 'Archeologische beleidskaart gemeente Meierijstad'. Gemeente Meierijstad.
- Hanemaaijer, M. 2014. 'Eekelhof 26, Schijndel, gemeente Schijndel: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen'. Bureau voor Archeologie Rapport 150. Utrecht: Bureau voor Archeologie. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE).
<https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis3/Zaakdocumenten/247/2471589/afm/>.
- Hos, T. H. L. 2020. 'Archeologische begeleiding protocol opgraven Kerkendijk 130 te Schijndel in de gemeente Meierijstad'. Econsultancy Archeologisch Rapport 11858.001. Boxmeer: Econsultancy BV.
- Kadaster. 1811. 'Kadastrale Minuten'. 1832. <http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/>.
- . 2024. 'BAG Viewer'. <https://bagviewer.kadaster.nl/lvbag/bag-viewer/?zoomlevel=1>.

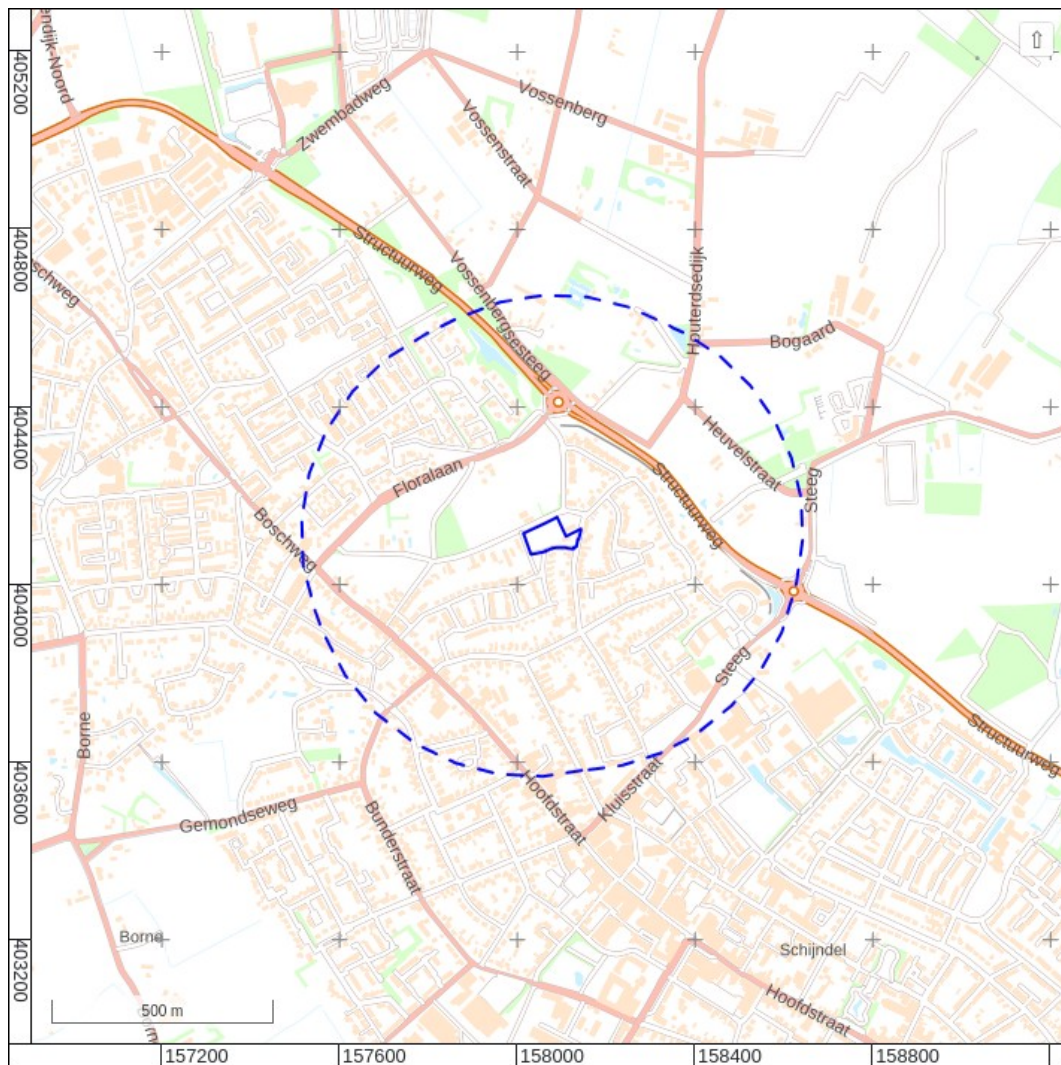
- . 2025a. 'Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) - gedetailleerde grootchalige basiskaart'.
<https://nationaalgeoregister.nl/geonetwork/srv/dut/catalog.search#/metadata/2891cc29-0a79-46d1-8649-287046d621c7>.
- . 2025b. 'BRT Achtergrondkaart'.
<https://www.nationaalgeoregister.nl/geonetwork/srv/dut/catalog.search#/metadata/3373be8c-8539-4763-bc22-eba23ac1898f>.
- . 'Bonnebladen'.
<http://www.kadaster.nl/web/artikel/producten/Bonnebladen.htm>.
- Koopmanschap, H. 2005. 'Archeologisch Onderzoek Gemeentewerf / milieustraat te Schijndel'. Projectnr. 6391-146985. Heerenveen: Oranjewoud B.V. DANS.
<https://doi.org/10.17026/dans-25g-5szc>.
- Maas, G. J., W. M. van der Meij, S. P. J. van Delft en A. H. Heidema. 2021. 'Toelichting bij de legenda Geomorfologische kaart van Nederland 1:50 000 (2021)'. Wageningen Environmental Research. <http://legendageomorfologie.wur.nl/>.
- de Mulder, E. J. F., M. C. Geluk, I. L. Ritsema, W. Westerhoff en T. E. Wong. 2003. 'De ondergrond van Nederland'. Wolters-Noordhoff.
- Nationaal Georegister. 'Luchtfoto Beeldmateriaal RGB 25cm en 8cm WMTS'.
<https://www.nationaalgeoregister.nl/geonetwork/srv/dut/catalog.search#/metadata/c82a783a-9a58-4761-a809-b4c5d90dcd35>.
- Rensink, E., H. J. T. Weerts, M. Kosian, H. Feiken en B. I. Smit. 2015. 'Archeologische Landschappenkaart van Nederland. Methodiek en kaartbeeld'. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. <https://doi.org/10.17026/dans-xf6-ywnd>.
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. 2017. 'Rijksmonumentenregister'. [Cultureelerfgoed.nl](https://cultureelerfgoed.nl). <https://cultureelerfgoed.nl/monumentenregister>.
- . 2025. 'Archis4 - Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed'.
<https://archis.cultureelerfgoed.nl/#/login>.
- Roodenburg, F. 2024. 'Steeg 19, Schijndel, gemeente Meierijstad: bureauonderzoek en verkennend booronderzoek'. Bureau voor Archeologie Rapport 1467. BvA: Bureau voor Archeologie.
- Roodenburg, F. en K. Durczak. 2022. 'Looierij, Hoofdstraat 54-66 en Toon Bolsiusstraat 14-18, Schijndel, gemeente Meierijstad: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende fase'. Bureau voor Archeologie Rapport 1193. Utrecht: Bureau voor Archeologie.
- Schorn, E. A. 2004. 'Plangebied De Steeg (Gemeente Schijndel); Inventariserend archeologisch veldonderzoek, karterende fase'. BAAC-rapport 04.217. DANS.
<https://doi.org/10.17026/dans-xjd-fq72>.
- Senica, K. 2011. 'Plangebied Elschotseweg 54-56 te Schijndel Gemeente Schijndel Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)'. RAAP-NOTITIE 3844.
- van der Sijs, N. 2010. 'Etymologiebank'. <http://www.etymologiebank.nl>.
- SIKB. 2022. 'BRL 4000: Beoordelingsrichtlijn Archeologie, versie 4.2'. SIKB.
https://sikb.nl/doc/archeo/BRL%20SIKB%204000%20Archeologie%204_2.pdf.
- Sommers, N. 2024. 'Bureau- en booronderzoek archeologie Elschotseweg 72 te Schijndel, gemeente Meierijstad'. Bodac Archeologie Rapport A24022. Schijndel: BODAC.
- Sprong, J. 2019. 'Bodemkwaliteitskaart regio Noordoost Brabant'. Documentnummer 16M1041.RAP001. Lieveense Milieu B.V.

- Stichting RAAP. 2017. '*Indicatieve Kaart Militaire Waarden (IKME)*'.
<https://www.ikme.nl/>.
- TNO-GDN. 2021. '*Geologische kaart van het koninkrijk der Nederlanden*'. TNO -
Geologische Dienst Nederland.
- Topografische Dienst. '*Topografische kaarten 1927-1995*'. Emmen: Staat der
Nederlanden.
- Verspay, J., B. Weekers-Hendrikx, A. Sanders en E. Rovers. 2022.
'*Gemeenschapsarcheologisch onderzoek aan de hand van proefputten naar het
ontstaan en de ontwikkeling van Liempde, gemeente Boxtel.*' Amsterdam:
Universiteit van Amsterdam.
- Wageningen Environmental Research. 2023. '*BRO - Geomorfologische Kaart (GMM)*'.
[https://nationaalgeoregister.nl/geonetwork/srv/dut/catalog.search#/
metadata/459231d0-7379-4f26-a444-7616e1d888f0](https://nationaalgeoregister.nl/geonetwork/srv/dut/catalog.search#/metadata/459231d0-7379-4f26-a444-7616e1d888f0).
- van de Weijer, J. F. 1756. "*Caarte Figuratief van het dorp Schijndel in Clampen*" ofwel
tiendkaart van geheel Schijndel,'.
<https://proxy.archieven.nl/0/18D8E85935464056B28C521B3A1618E0>.

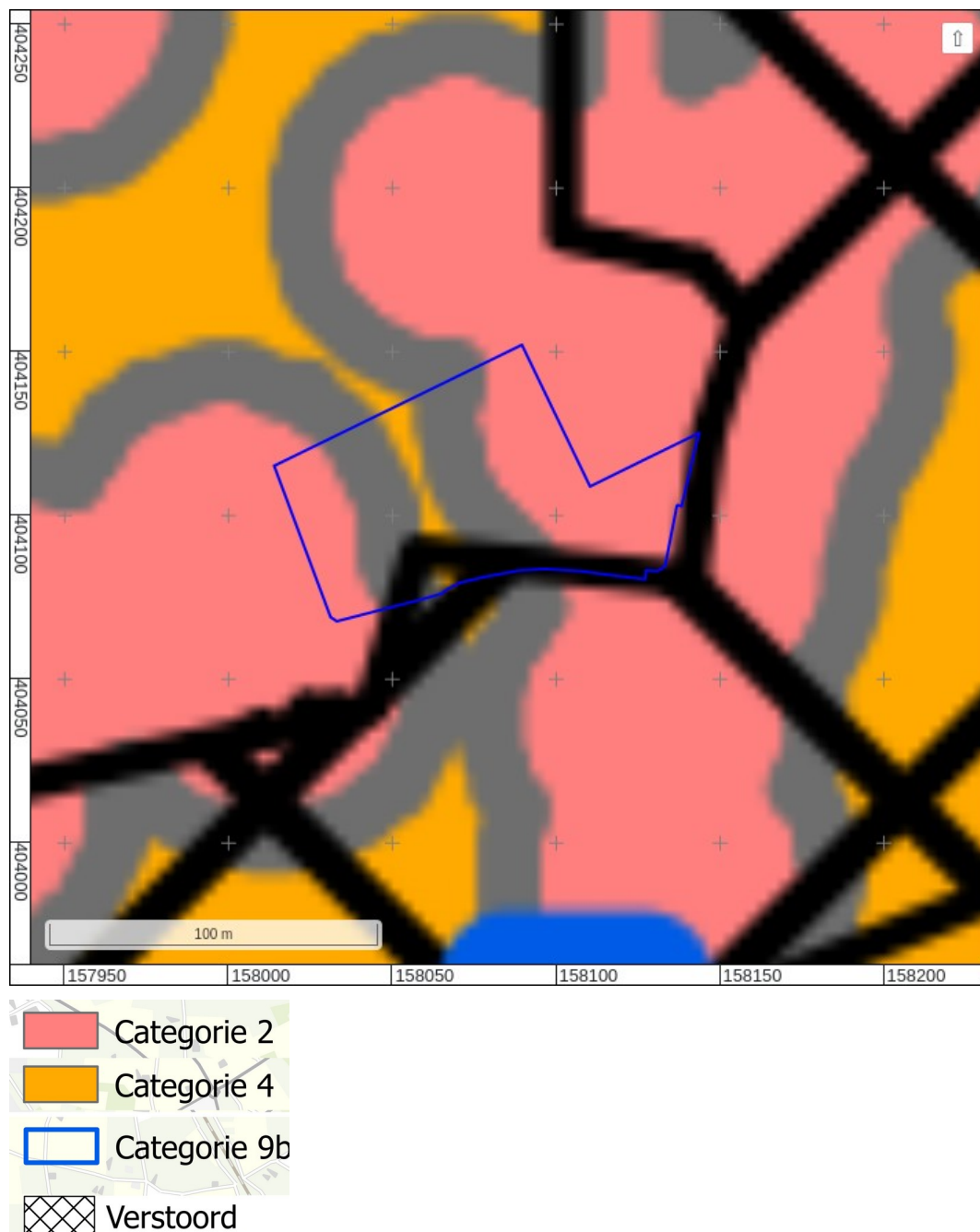
Figuren

Figuur 2: Topografische kaart.

Figuur 3: Onderzoeksgebied voor het bureauonderzoek, de onderbroken blauwe lijn.

Figuur 4: Archeologische beleidskaart Gemeente Meierijstad (Gemeente Meierijstad 2023).

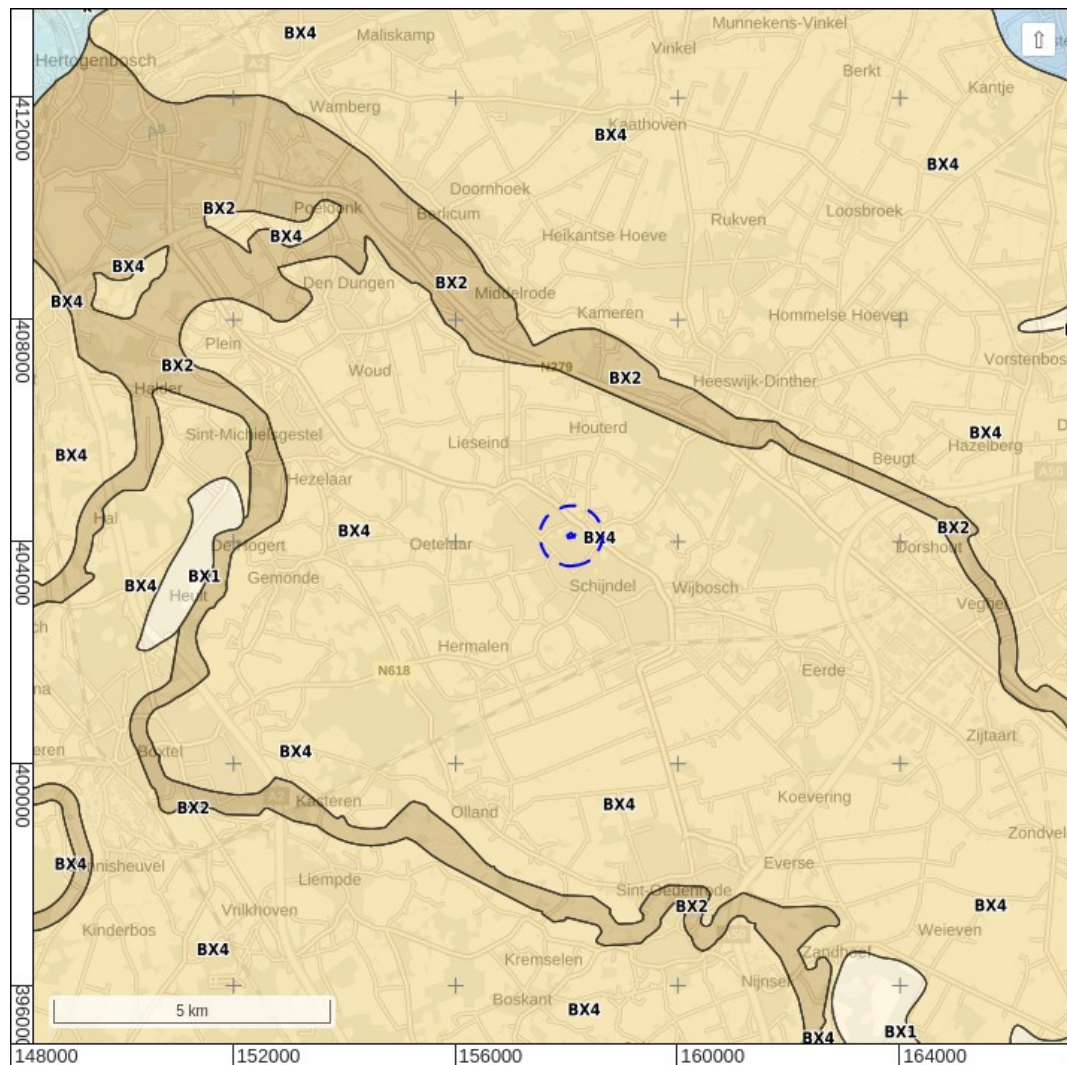
Figuur 5: Boven bestaande situatie, onder nieuwe situatie (voorlopig ontwerp Woudstra Architecten, 24 april 2025).

Figuur 6: Bouwjaren volgens basisadministratie adressen en gebouwen (Kadaster 2024).

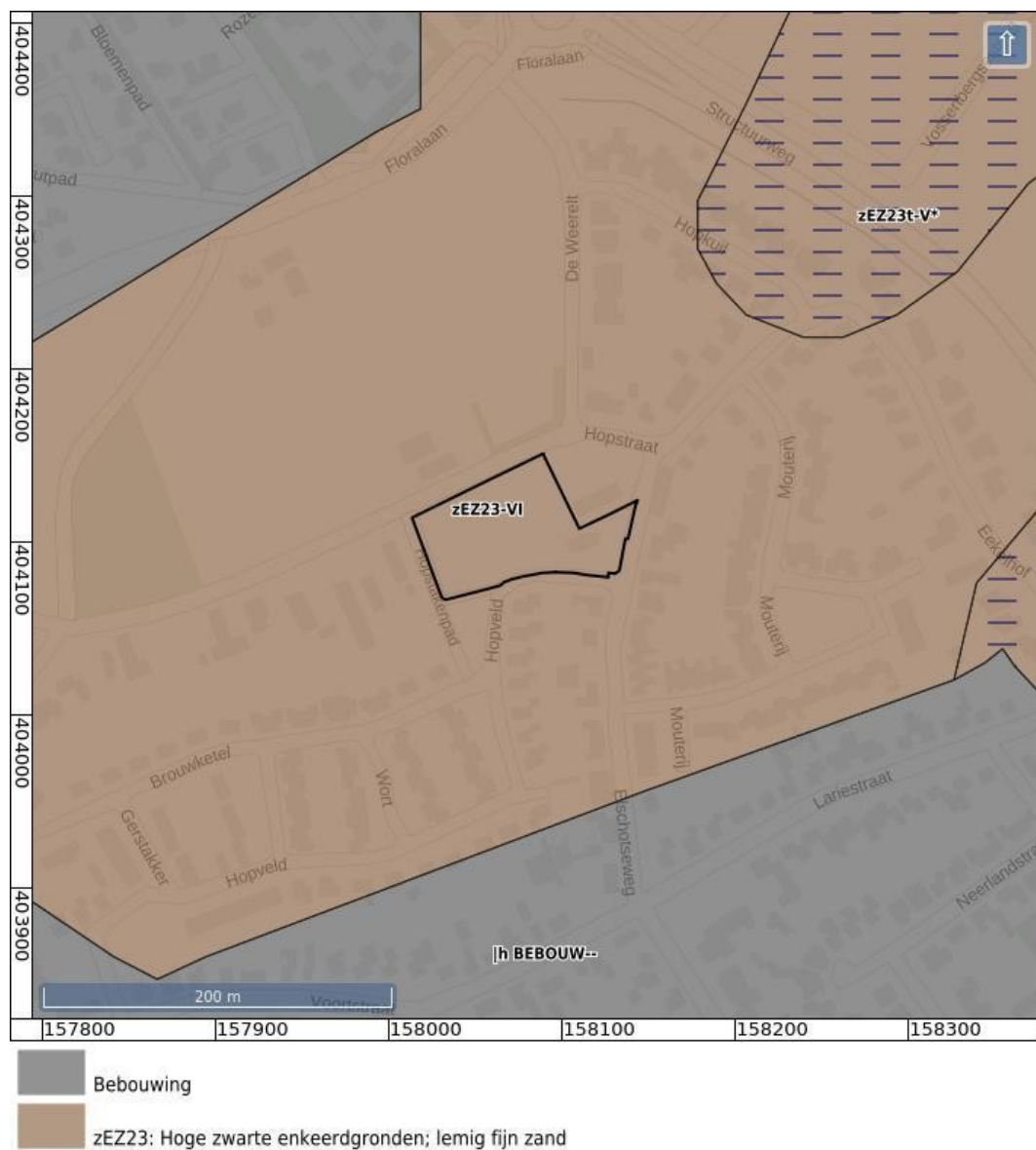

Figuur 7: Luchtfoto actueel met bouwjaar van panden (Nationaal Georegister; Kadaster 2024).

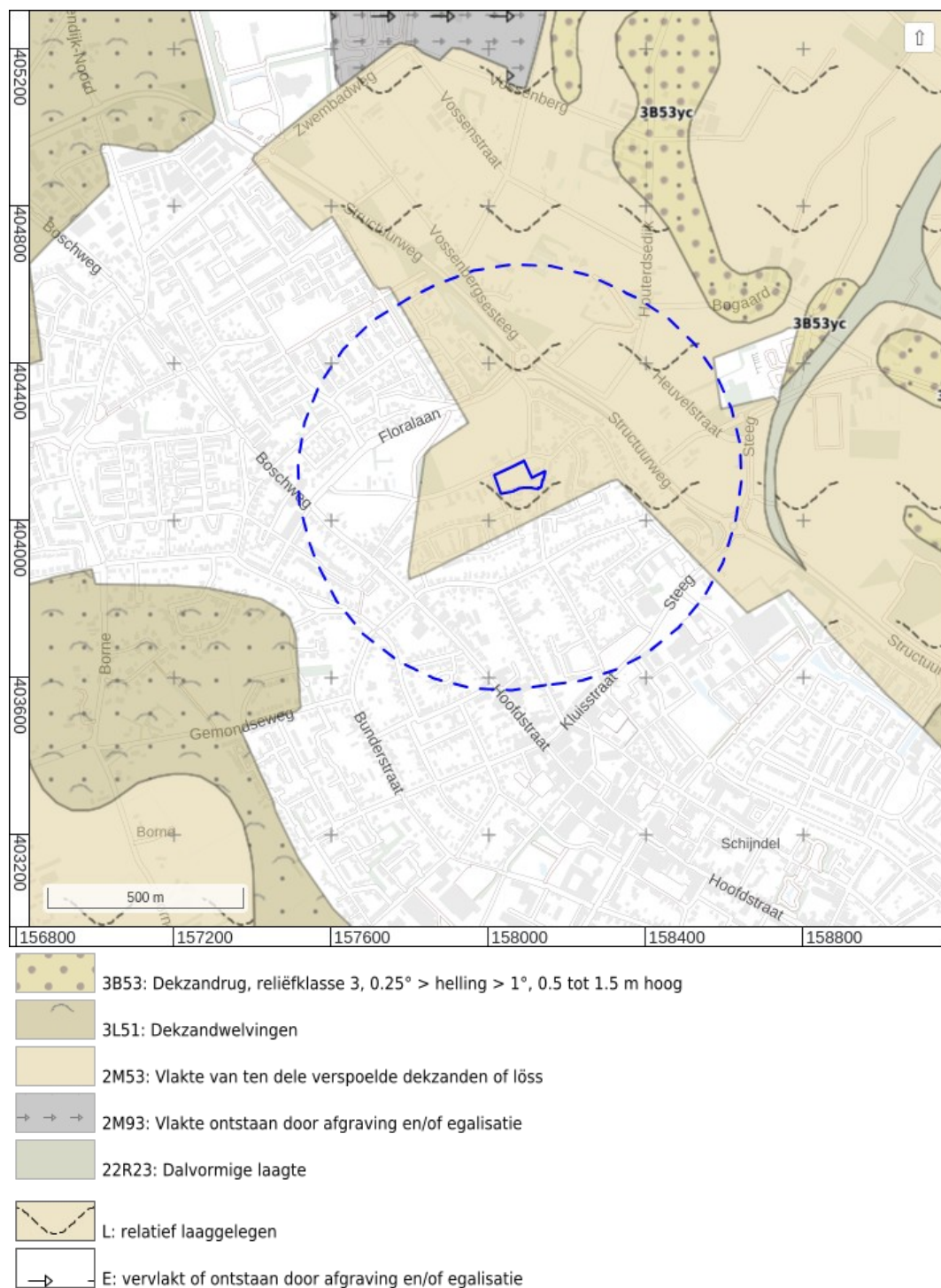

- BX2: Beekafzettingen (Lp van Singraven)
- BX4: Dekzand en overige periglaciaire afzettingen (Lp van Wierden en F van Boxtel)

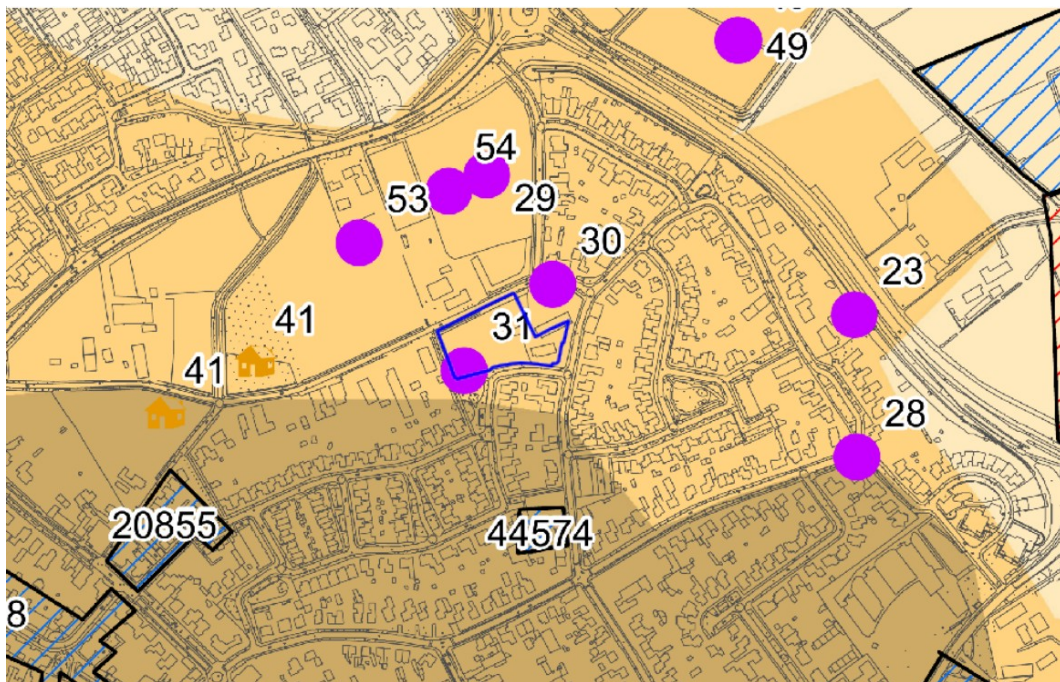
Figuur 8: Geologische overzichtskaart 2021 (TNO-GDN 2021).

Figuur 9: Bodemkaart (Bles e.a. 1984).

Figuur 10: Geomorfologische kaart uit 2023 (Wageningen Environmental Research 2023).

Fysisch landschap

Lage zandgronden

Lage zandgronden

Lage dekzandruggen

Lage dekzandruggen

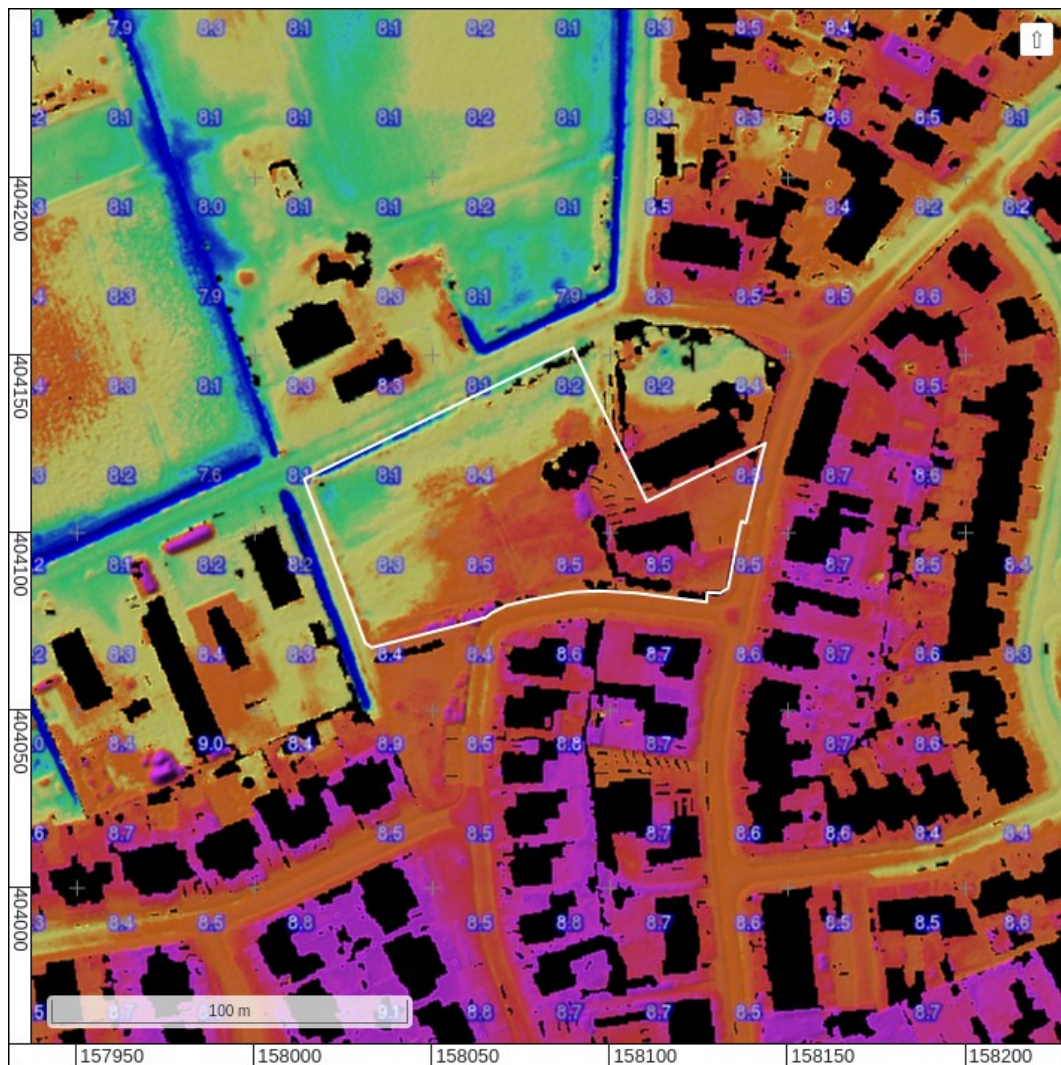
Hoge dekzandruggen

Hoge dekzandruggen

Vindplaatsen

● Onbepaald

Figuur 11: Kaart fysisch landschap en archeologisch landschap gemeente Schijndel (Berkvens 2012).

Figuur 12: Hoogtekaart op basis van het AHN (Actueel Hoogtebestand Nederland 2023).

Hoogtewaarden in meters ten opzichte van NAP.

Figuur 13: Tiendkaart van Schijndel (Van de Weijer 1756).

Het noorden is linksboven.

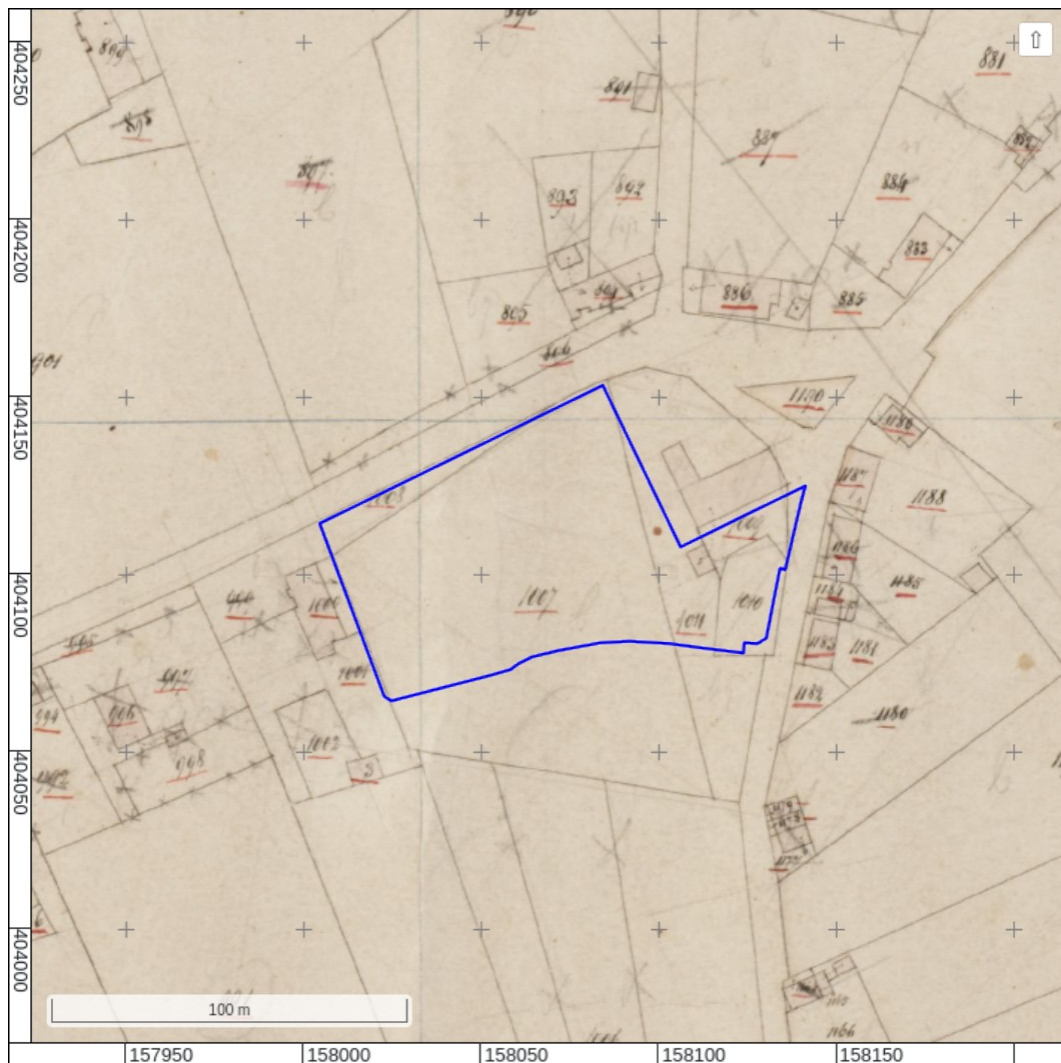
De vermelde braecken zijn:

10. De Eekelhof.

11. Tussen het Verkensstraatje en de Houterse weg.

13. Tussen het Heijgat, Verkensstraatje en de Molenheij.

14. Tussen de Voort en de Elsisen weg.

Figuur 14: Kadastrale minuut Schijndel, sectie A, blad 3 (Kadaster 1811-1832).

1007: Bouwland van Paulus Jan Johannes Smits (bouwman)

1008: opgaande bomen van de gemeente Schijndel

1009: Huis, erf en schuur van Paulus Jan Johannes Smits (bouwman)

1010: Tuin van Paulus Jan Johannes Smits (bouwman)

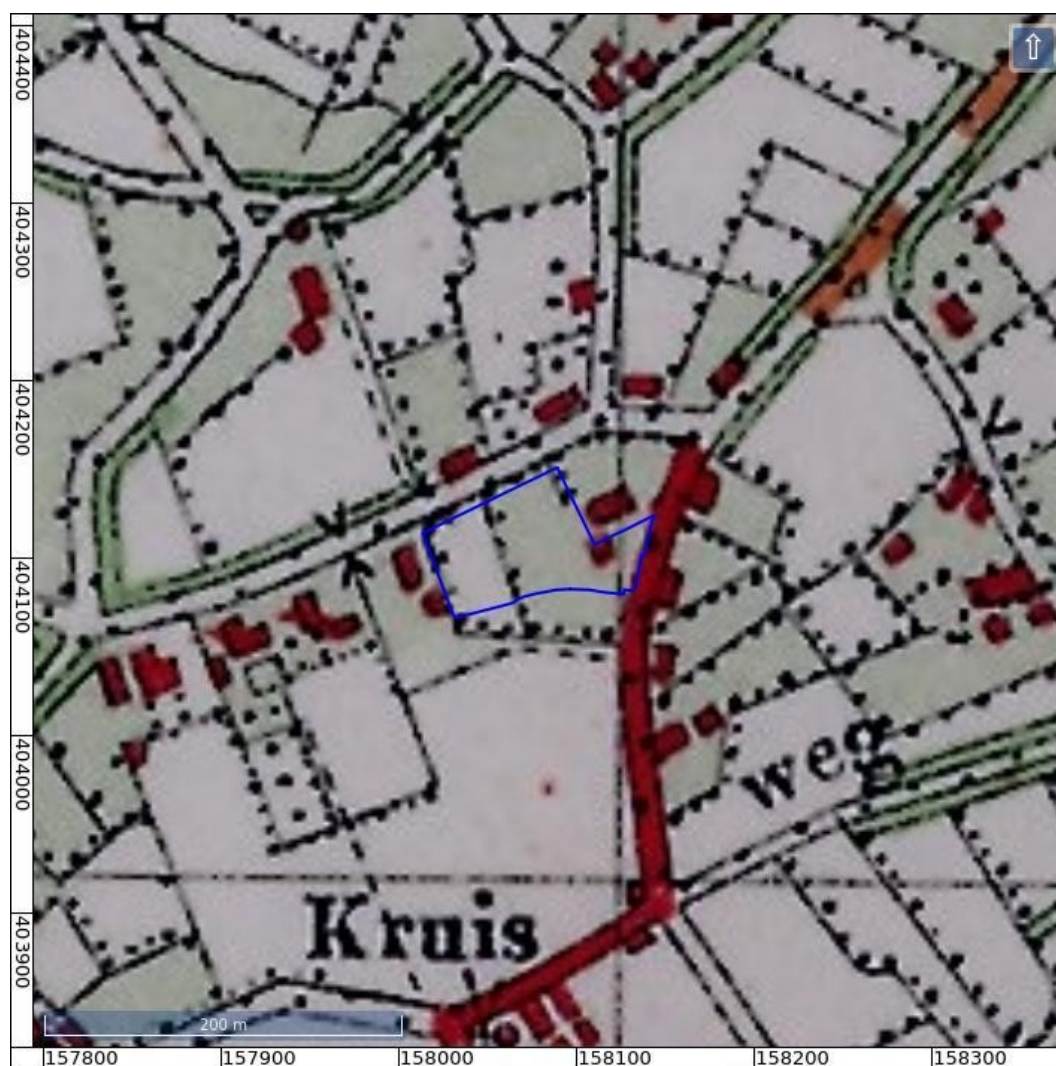
1011: Boomgaard van Paulus Jan Johannes Smits (bouwman)

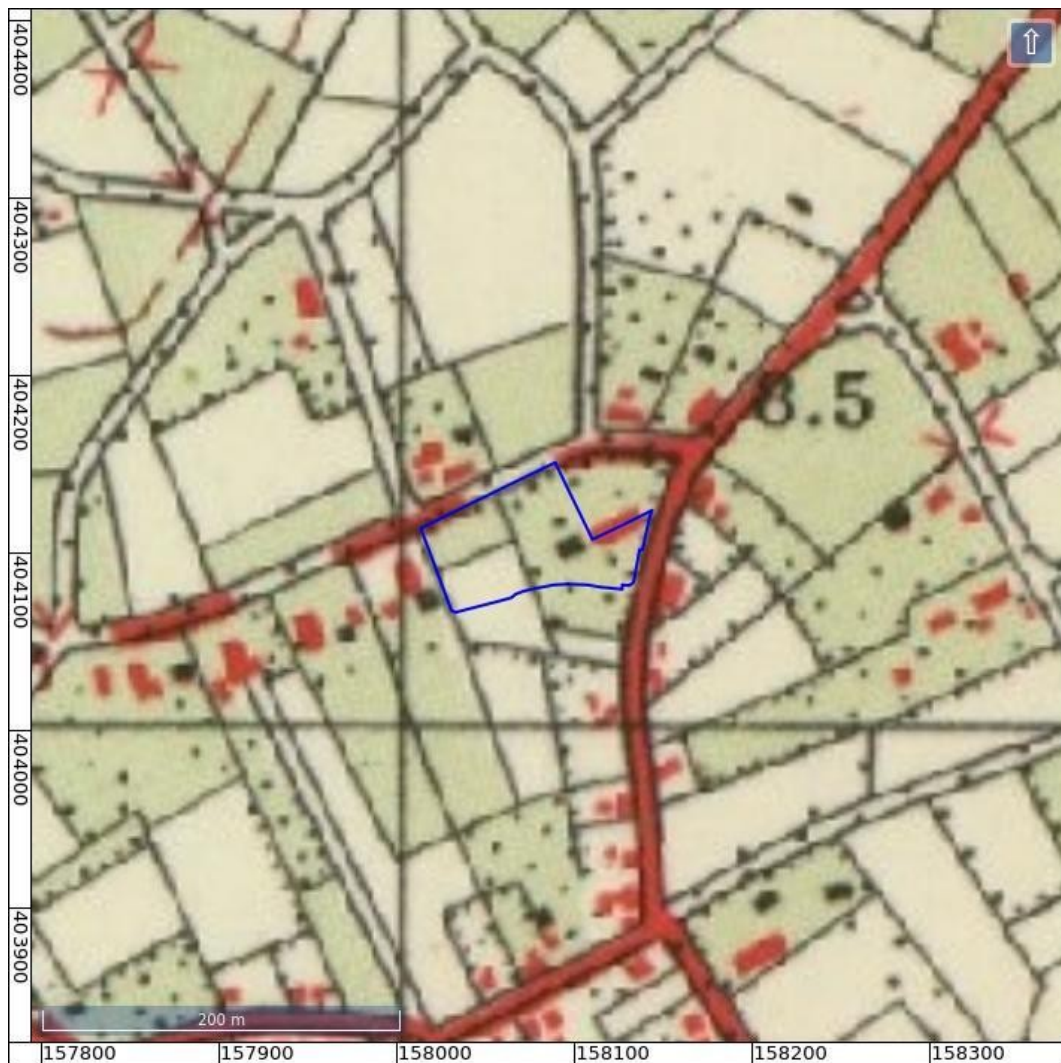
Figuur 15: Bonneblad, 608-2076-ST. MICHELSGESTEL-1900 (Kadaster).

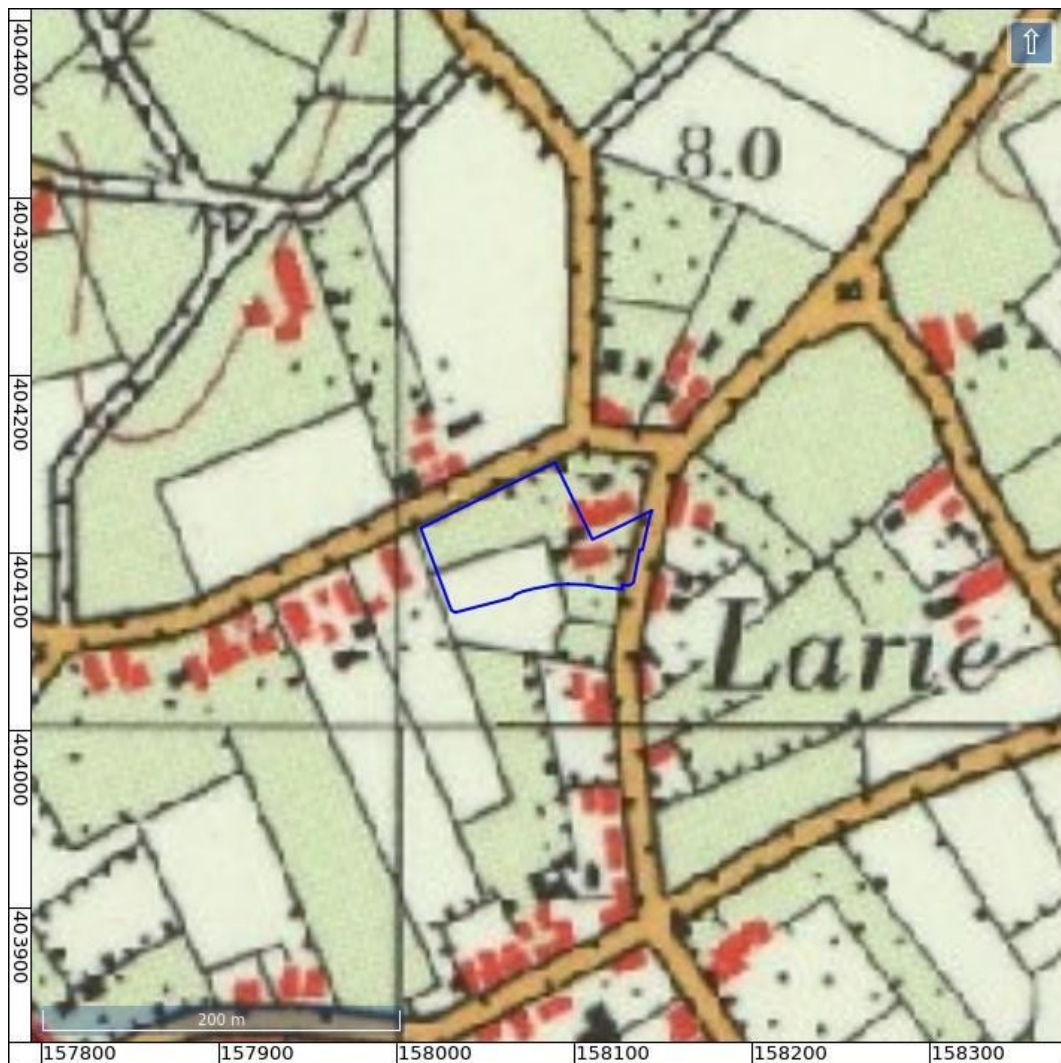
Figuur 16: Bonneblad, 608-2077-ST. MICHELSGESTEL-1910 (Kadaster).

Figuur 17: Bonneblad, 608-2079-ST. MICHELSGESTEL-1928 (Kadaster).

Figuur 18: Topografische kaart, 45D-1956-Bostel / Schijndel / s-Hertogenbosch (Topografische Dienst).

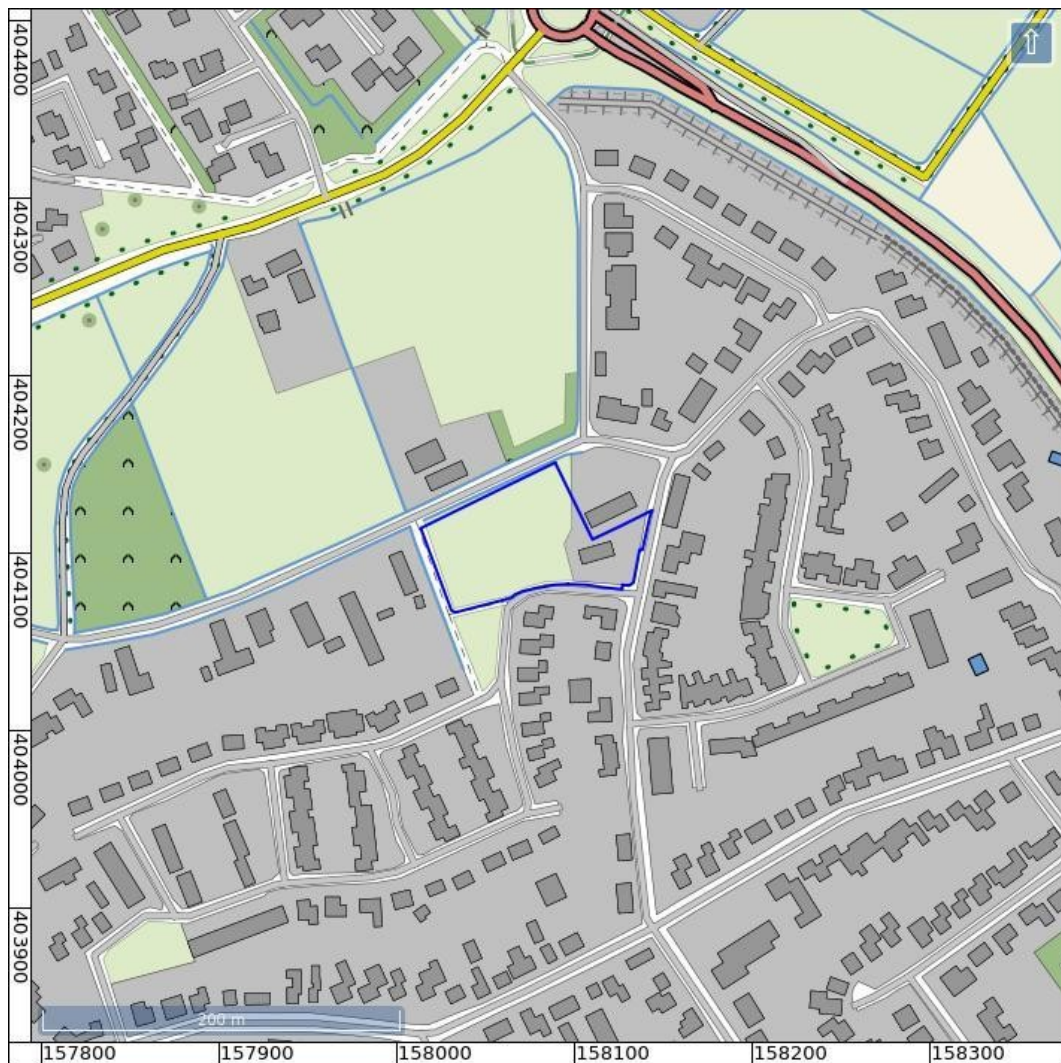
Figuur 19: Topografische kaart, 45D-1967-Boxtel / Schijndel / s-Hertogenbosch (Topografische Dienst).

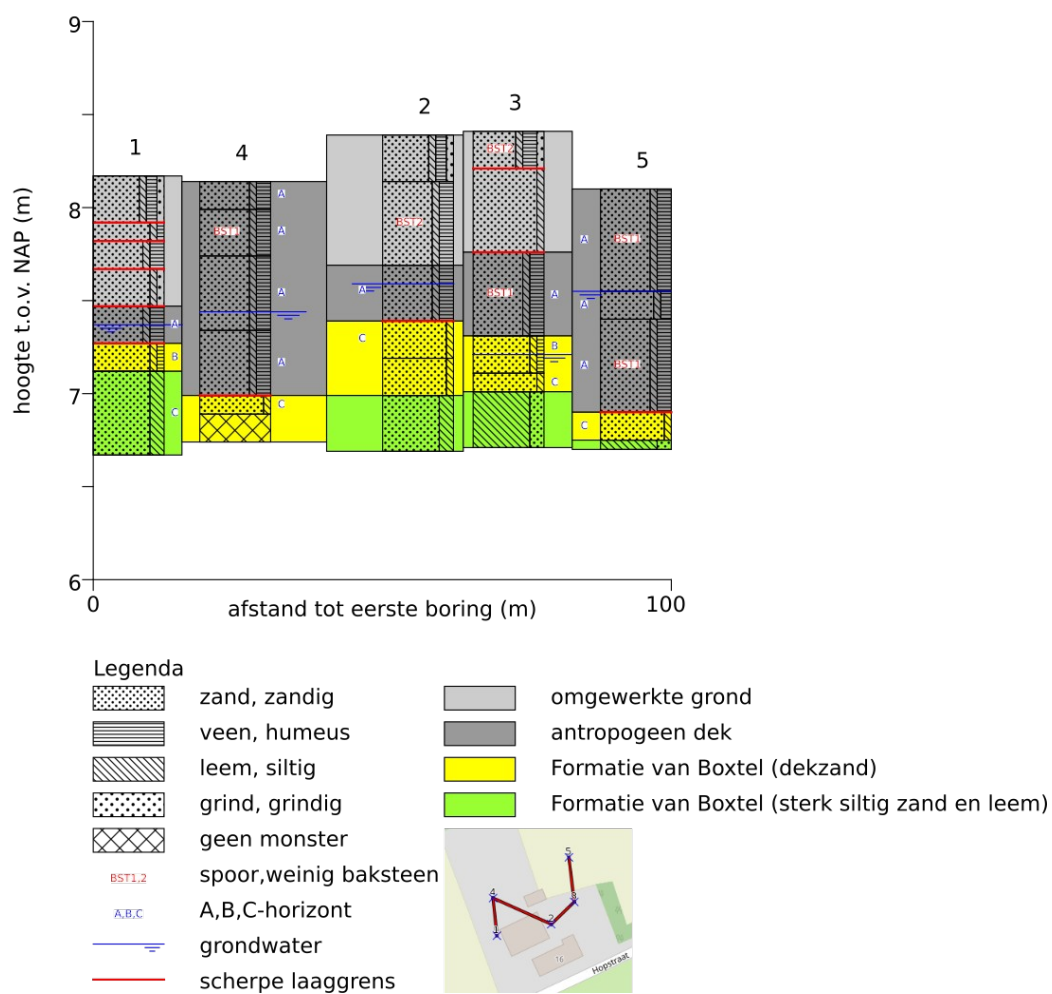
Figuur 20: Topografische kaart, 45D-1978-Bostel / Schijndel / s-Hertogenbosch (Topografische Dienst).

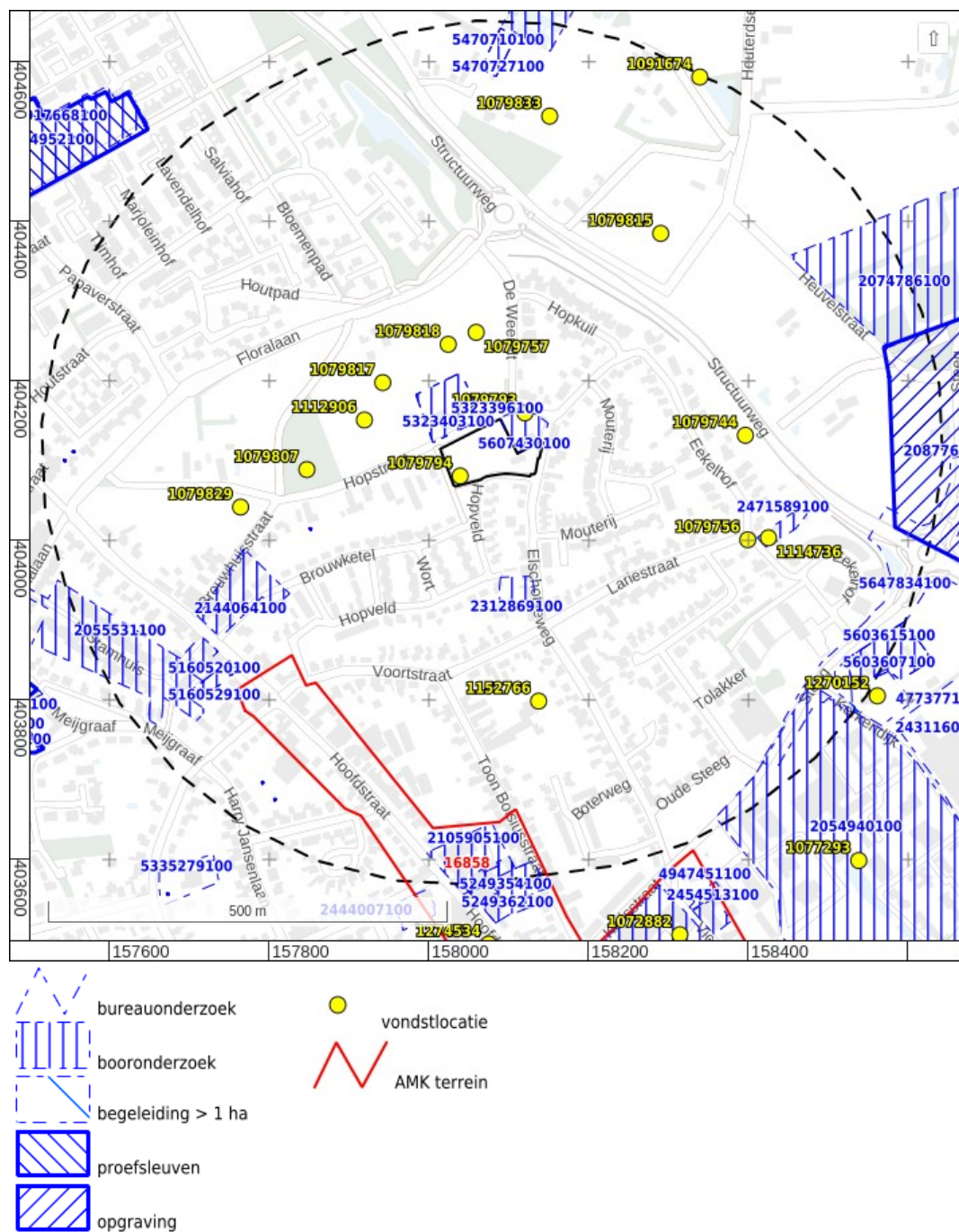
Figuur 21: Topografische kaart, 45D-1988-Bostel / Schijndel / s-Hertogenbosch (Topografische Dienst).

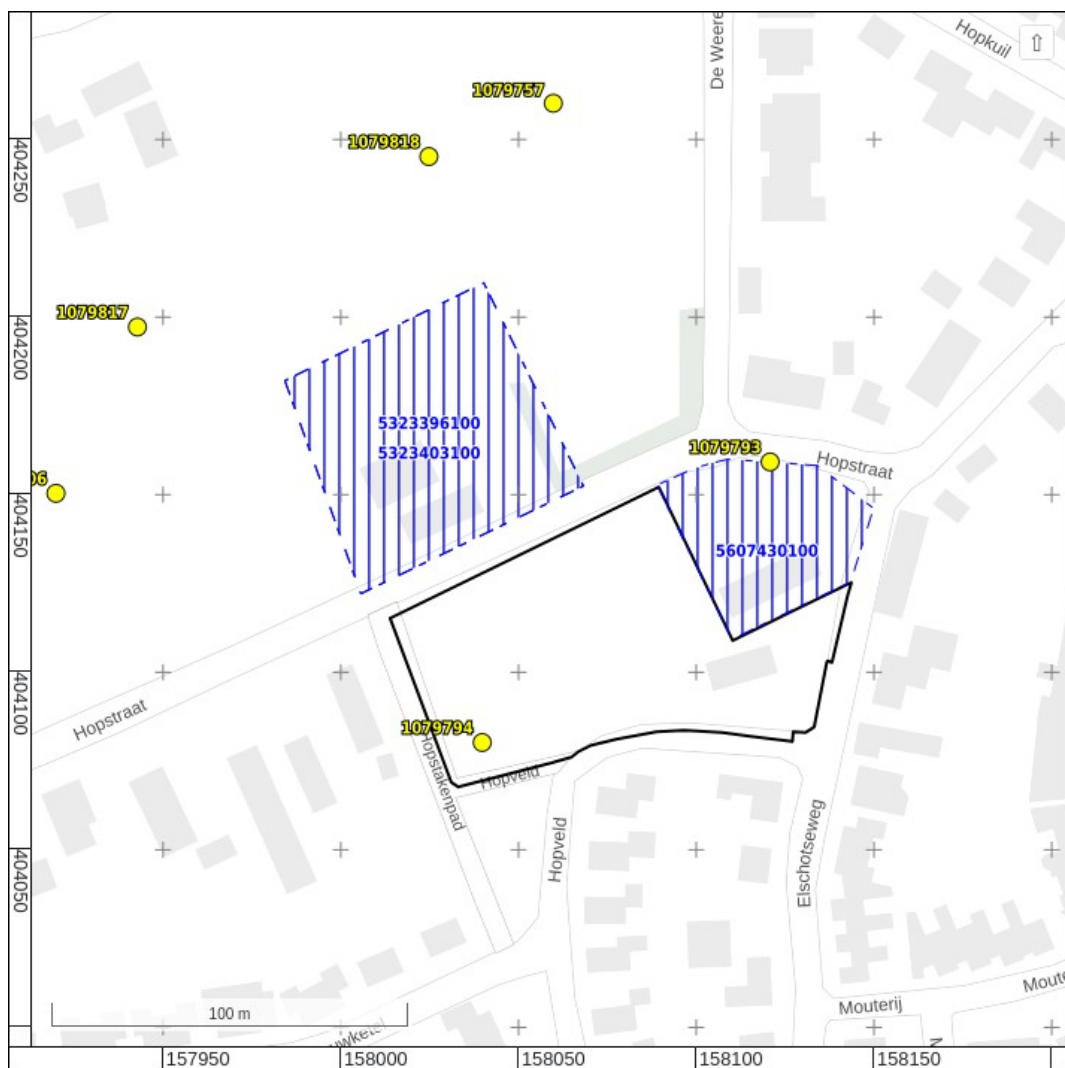
Figuur 22: Topografisch kaart 2012.

Figuur 23: Resultaten booronderzoek Hopstraat16, boorprofielen in schematische doorsnede (De Boer 2023).

Figuur 24: Archeologische terreinen, vondsten en onderzoeken uit ARCHIS (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 2025).

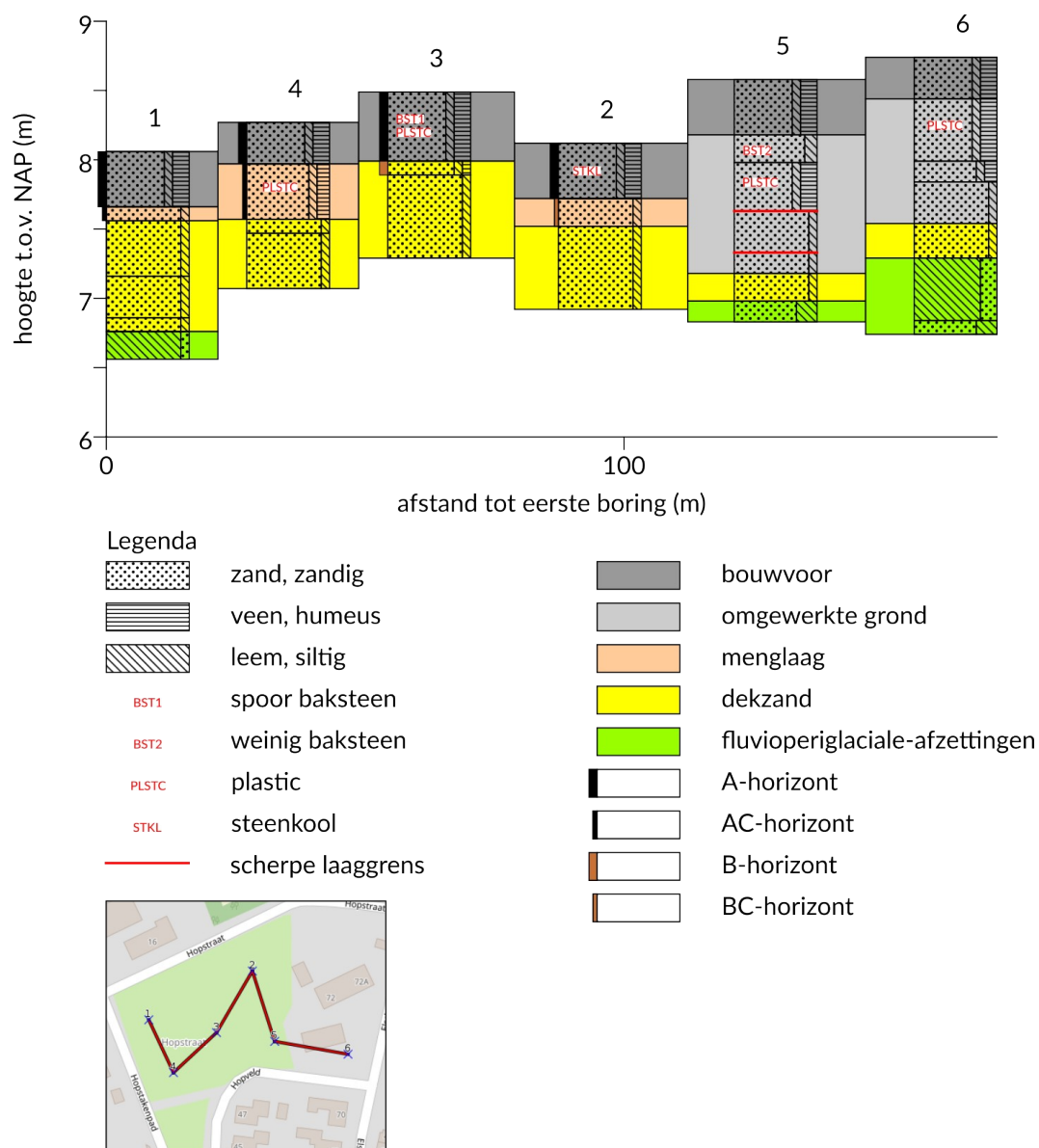

Figuur 25: Detail van de ARCHIS kaart, figuur 25.

Eenheid	Omschrijving
	Boorpunt met A- en dunne B-horizont op C-horizont
	Boorpunt met A-horizont op menglaag op C-horizont
	Boorpunt met met diepe verstoring

Figuur 26: Resultaten booronderzoek.

Figuur 27: Getekende boorprofielen in schematische west-oost doorsnede.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

nr.	grens grond cm-mv		bijmenging	mediaan	kleur	kalk	nieuwv- ormingen	antropogene bijmengingen	horizonten	interpretatie	lithostratigrafie	boortype	overig
	boven	onder											
1													beschrijver: A. de Boer; datum boring: 2-oktober-2025
	0	40	zand	zwak siltig; sterk humeus	matig fijn	donker-grijs	kalkloos		A-horizont	bouwvoor	Antropogeen omgewerkt	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand afgerond; basis geleidelijk
	40	50	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-bruin-grijs	kalkloos	spoor roestvlekken	AC-horizont	menglaag	Antropogeen omgewerkt	7cm- Edelman	spoor grijze vlekken; matig kleine spreiding; zand afgerond; basis geleidelijk
	50	90	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-bruin-grijs	kalkloos	spoor roestvlekken	C-horizont	dekzand	Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand afgerond; basis geleidelijk
	90	120	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-geel	kalkloos			dekzand	Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand afgerond; basis geleidelijk
	120	130	zand	zwak siltig	matig fijn	oranje	kalkloos	veel roestvlekken		dekzand	Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand afgerond; basis geleidelijk
	130	150	leem	zwak zandig		grijs	kalkloos			fluvioperiglaciaal-afzettingen	Formatie van Boxtel	7cm- Edelman	
2													beschrijver: A. de Boer; datum boring: 2-oktober-2025
	0	40	zand	zwak siltig; sterk humeus	matig fijn	donker-grijs	kalkloos		A-horizont	bouwvoor	Antropogeen omgewerkt	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand afgerond; basis geleidelijk; fragment steenkool
	40	60	zand	zwak siltig	matig	licht-geel	kalkloos		BC-horizont	menglaag	Antropogeen	7cm- Edelman	weinig bruine vlekken; matig kleine

nr.	grens grond cm-mv		bijmenging	mediaan	kleur	kalk	nieuwv- ormingen	antropogene bijmengingen	horizonten	interpretatie	lithostratigrafie	boortype	overig
	boven	onder											
				fijn							omgewerkt		spreiding; zand afgerond; basis geleidelijk; omgewerkt met resten b omgewerkt
	60	120	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-geel	kalkloos			dekzand	Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand afgerond
3													beschrijver: A. de Boer; datum boring: 2-oktober-2025
	0	50	zand	zwak siltig; sterk humeus	matig fijn	donker-grijs	kalkloos	spoor baksteen	A-horizont	bouwvoor	Antropogeen omgewerkt	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand afgerond; basis geleidelijk; plastic 1mmx2mm, bakseenfragmenten 5mm
	50	60	zand	zwak siltig; zwak humeus	matig fijn	licht-bruin-grijs	kalkloos		B-horizont	dekzand	Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand afgerond; basis geleidelijk; Munsell kleur code 2.5Y5/4
	60	120	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-geel	kalkloos		C-horizont	dekzand	Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand afgerond; Munsell kleur code 2.5Y8/4
4													beschrijver: A. de Boer; datum boring: 2-oktober-2025
	0	30	zand	zwak siltig; sterk humeus	matig fijn	donker-bruin-grijs	kalkloos		A-horizont	bouwvoor	Antropogeen omgewerkt	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand matig afgerond; basis geleidelijk
	30	70	zand	zwak siltig; matig humeus	matig fijn	bruin-grijs	kalkloos		AC-horizont	menglaag	Antropogeen omgewerkt	7cm- Edelman	veel grijze vlekken; matig kleine spreiding; zand afgerond; veel zandbrokjes; basis geleidelijk; fragment hardplastic 1cm bij 2 mm
	70	80	zand	zwak siltig	matig fijn	grijs	kalkloos		C-horizont	dekzand	Formatie van Boxtel, Laagpakket	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand

nr.	grens grond cm-mv		bijmenging	mediaan	kleur	kalk	nieuwv- ormingen	antropogene bijmengingen	horizonten	interpretatie	lithostratigrafie	boortype	overig
	boven	onder											
	80	120	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-geel	kalkloos			dekzand	van Wierden Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden	7cm- Edelman	afgerond; basis geleidelijk matig kleine spreiding; zand afgerond
5													beschrijver: A. de Boer; datum boring: 2-oktober-2025
	0	40	zand	zwak siltig; sterk humeus	matig fijn	donker- bruin- grijs	kalkloos			bouwvoor	Antropogeen omgewerkt	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand afgerond; basis geleidelijk
	40	60	zand	matig siltig	matig fijn	licht-grijs	kalkloos	weinig baksteen		omgewerkte grond	Antropogeen omgewerkt	7cm- Edelman	veel grijze vlekken; matig kleine spreiding; zand afgerond; veel zandbrokjes; basis geleidelijk; baksteenfragmenten 2cm oranje
	60	95	zand	zwak siltig; sterk humeus	matig fijn	donker- grijs	kalkloos			omgewerkte grond	Antropogeen omgewerkt	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand afgerond; basis scherp; fragment landbouw plastic
	95	125	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-grijs	kalkloos			omgewerkte grond	Antropogeen omgewerkt	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand afgerond; basis scherp
	125	140	zand	zwak siltig	matig fijn	licht- geel-grijs	kalkloos			omgewerkte grond	Antropogeen omgewerkt	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand afgerond; weinig zandbrokjes; basis geleidelijk
	140	160	zand	zwak siltig	zeer fijn	licht- geel-grijs	kalkloos	spoor roestvlekken	C-horizont	dekzand	Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand matig afgerond; basis geleidelijk
	160	175	zand	uiterst siltig	zeer fijn	licht-grijs	kalkloos	spoor roestvlekken		fluvioperiglacia- afzettingen	Formatie van Boxtel	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand afgerond
6													beschrijver: A. de Boer; datum boring: 2-oktober-2025

nr.	grens grond cm-mv		bijmenging	mediaan	kleur	kalk	nieuwv- ormingen	antropogene bijmengingen	horizonten	interpretatie	lithostratigrafie	boortype	overig
	boven	onder											
	0	30	zand	zwak siltig; sterk humeus	matig fijn	donker- grijs	kalkloos			omgewerkte grond	Antropogeen omgewerkt	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand afgerond; basis geleidelijk
	30	75	zand	zwak siltig; sterk humeus	matig fijn	donker- grijs	kalkloos			omgewerkte grond	Antropogeen omgewerkt	7cm- Edelman	spoor gele vlekken; matig kleine spreiding; zand afgerond; spoor zandbrokjes; basis geleidelijk; fragment blauw plastic hard 2cm
	75	90	zand	zwak siltig; matig humeus	matig fijn	donker- grijs	kalkloos			omgewerkte grond	Antropogeen omgewerkt	7cm- Edelman	spoor gele vlekken; matig kleine spreiding; zand afgerond; spoor zandbrokjes; basis geleidelijk; plastic folie, vlakglas, baksteenfragment 2cm
	90	120	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-geel	kalkloos			omgewerkte grond	Antropogeen omgewerkt	7cm- Edelman	weinig grijze vlekken; matig kleine spreiding; zand afgerond; weinig zandbrokjes; basis geleidelijk
	120	145	zand	zwak siltig	matig fijn	oranje	kalkloos	veel roestvlekken		dekzand	Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand afgerond; basis geleidelijk
	145	190	leem	sterk zandig		grijs	kalkloos			fluvioperiglacia- afzettingen	Formatie van Boxtel	7cm- Edelman	
	190	200	zand	uiterst siltig	matig fijn	grijs	kalkloos			fluvioperiglacia- afzettingen	Formatie van Boxtel	7cm- Edelman	matig kleine spreiding; zand afgerond

Tabel 3: Coördinaten van de boringen.

nr	X (m RD)	X (m RD)	Z (cm NAP)
1	158032	404108	806
2	158080	404131	812
3	158064	404102	849
4	158044	404084	827
5	158091	404098	858
6	158125	404092	874

BVA

bureau
voor
archeo
logie

© Bureau voor Archeologie
Koningsweg 244 Utrecht

030 245 18 95
info@bureauvoorarcheologie.nl
<https://www.bureauvoorarcheologie.nl>